PIĄTEK-NIEDZIELA
|30|10|-|01|11|2026|

GAZETA OLSZTYŃSKA

WEEKEND

GAZETA WARMII I MAZUR

cena 6,99 zł (w tym 8% VAT)

ISSN 0137-9127

ISSN 0137-9127 NR INDEKSU 350176 \\\ NR 169 (21 768)

Fot. PAP

1 listopada — Wszystkich Świętych

„Niebo zmarłych leży w pamięci żywych”.

Tadeusz Różewicz

Bunt w miejskich wodociągach \5

O poszerzeniu granic wypowiedzą się mieszkańcy Olsztyna \5

Kawa ma sprawiać przyjemność \6

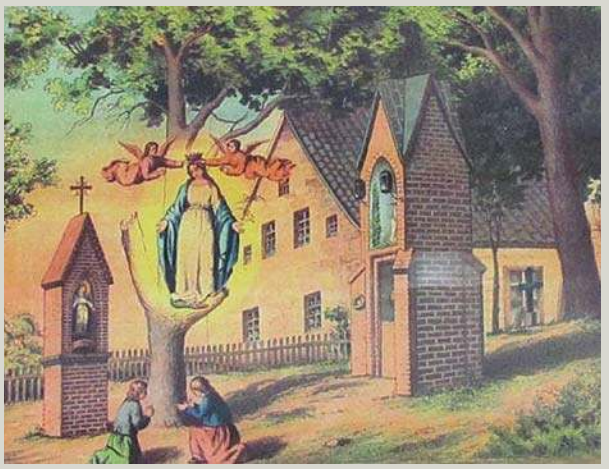
„Wolna Polska, wolne Węgry”. Olsztyńskie w Październiku ’56 \14

Kolejny obcokrajowiec w kadrze? \16

eprasa.pl 27dd5ceb02

PREZYDENT OBJĄŁ PATRONATEM JUBILEUSZ OBJAWIEŃ W GIETRZWAŁDZIE

Prezydent Karol Nawrocki objął honorowym patronatem obchody 150. rocznicy objawień Matki Bożej w Gietrzwałdzie. Główne uroczystości odbędą się 12 września 2027 roku. Jubileusz przypomni wydarzenia, które poruszyły Polaków żyjących pod zaborami.

Gietrzwałd przygotowuje się do wielkiego jubileuszu, który ma przypomnieć całej Polsce historię niewielkiej warmińskiej miejscowości. O decyzji prezydenta poinformował Paweł Szefernaker, szef Gabinetu Prezydenta RP. Podkreślił duchowe, historyczne i narodowe znaczenie obchodów.

Wszystko zaczęło się latem 1877 roku. Dwie dziewczynki, Justyna Szafryńska i Barbara Samulowska, opowiadały o objawieniach Matki Bożej przy miejscowym kościele. Trwały one od 27 czerwca do 16 września. Według relacji wizjonerek Maryja przemawiała po polsku i wzywała do modlitwy różańcowej oraz nawrócenia.

Miało to szczególne znaczenie w czasach zaboru pruskiego i Kulturkampfu, gdy ograniczano działalność Kościoła, a język polski wypierano z życia publicznego. Wieść o Gietrzwałdzie szybko przekroczyła granice Warmii. Do sanktuarium przybywali pielgrzymi ze wszystkich trzech zaborów. Dla wielu Polaków było to miejsce umocnienia wiary i poczucia narodowej wspólnoty. W 1977 roku biskup Józef Drzazga oficjalnie uznał objawienia. Do dziś są jedynymi objawieniami maryjnymi w Polsce uznanymi przez Kościół katolicki.

Przygotowania do rocznicy już trwają. Od 14 września po parafiach archidiecezji warmińskiej peregrynuje kopia obrazu Matki Bożej Gietrzwałdzkiej. Nawiedzenie potrwa do 26 czerwca 2027 roku. We wrześniu Sejm przyjął uchwałę ustanawiającą przyszły rok rokiem objawień Matki Bożej Gietrzwałdzkiej.

Wśród jubileuszowych inicjatyw znalazła się także akcja przekazania 150 figur Matki Bożej Gietrzwałdzkiej do 150 parafii w całej Polsce. Jeden z wizerunków trafił już na Jasną Górę. Obchody mają więc sięgać daleko poza Warmię, podobnie jak wiadomość o objawieniach w XIX wieku. Jubileusz ma potrwać do 2028 roku. Do udziału w obchodach zaproszono papieża Leona XIV, ale jego przyjazd nie został potwierdzony. Główne uroczystości odbędą się 12 września 2027 roku. Gietrzwałd będzie ponownie miejscem spotkania Polaków przybywających z różnych stron kraju, tak jak przed 150 laty.

JAN BERDYCKI

ODESZLI

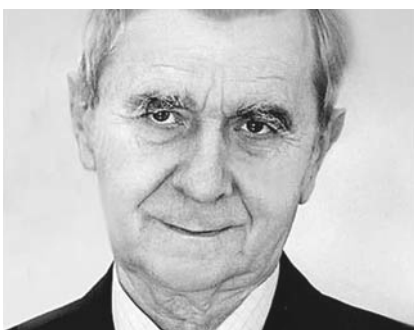
1 i 2 listopada wspominamy głównie naszych najbliższych. Warto jednak pamiętać też o tych, którzy pozostawili swój niezatarty ślad w historii naszego regionu.

Biskup Julian Wojtkowski (1927-2026)

Przez ponad 70 lat był związany z Olsztynem i Kościołem warmińskim. Biskup Julian Wojtkowski, najstarszy polski hierarcha, zmarł w wieku 99 lat. Święcenia kapłańskie przyjął w 1950 roku, a sakrę biskupią w 1969 roku odebrał z rąk kardynała Stefana Wyszyńskiego. Przez ponad pół wieku wykładał w olsztyńskim seminarium „Hosianum" oraz innych uczelniach teologicznych. Był wybitnym znawcą średniowiecznej teologii, historii Warmii i dawnych tekstów łacińskich. Mieszkańcy pamiętają go również jako skromnego duchownego, którego często można było spotkać na ulicach Starego Miasta. W 2017 roku otrzymał Statuetkę św. Jakuba, patrona Olsztyna. Został pochowany w Bazylice Konkatedralnej św. Jakuba. Zmarł 4 lutego.

Janusz Jasiński (1928-2026)

Olsztyn pożegnał jednego z najwybitniejszych badaczy historii Warmii i Mazur. Profesor Janusz Jasiński przez kilkadziesiąt lat dokumentował dzieje regionu, szczególnie historię Warmii, Mazur i dawnych Prus Wschodnich. Urodził się w Wołominie, ale od 1954 roku był związany z Olsztynem. Współtworzył Ośrodek Badań Naukowych im. Wojciecha Kętrzyńskiego, dzisiejszy Instytut Północny, oraz kwartalnik „Komunikaty Mazursko-Warmińskie". Pozostawił setki publikacji naukowych, książek i opracowań historycznych. Angażował się także w ratowanie dawnych cmentarzy regionu, przypominających o jego wielokulturowej przeszłości. W 2001 roku otrzymał tytuł Honorowego Obywatela Olsztyna. Zmarł 25 marca.

Danuta Markiewicz (1930-2026)

Przez trzy dekady należała do najbardziej rozpoznawalnych aktorek Teatru im. Stefana Jaracza w Olsztynie. Danuta Markiewicz występowała na olsztyńskiej scenie od 1973 do 2004 roku, zdobywając uznanie publiczności i krytyków. Aż pięciokrotnie zwyciężała w plebiscycie Teatralna Kreacja Roku. Jedną z jej najsłynniejszych ról była tytułowa Dulska w przedstawieniu Adama Hanuszkiewicza, którą zagrała dwieście razy. Widzowie pamiętali ją również z „Prezydentek", „Końcówki" oraz spektakli muzycznych, w których wykorzystywała swoje wokalne zdolności. Występowała między innymi jako Marlena Dietrich. Grała także w filmie „Rzeczpospolita babska". Była jedną z artystek, które przez lata współtworzyły legendę olsztyńskiego Jaracza. Zmarła 2 marca.

Maciej Pesta (1983-2026)

Miał zaledwie 43 lata. Maciej Pesta był aktorem teatralnym, filmowym i telewizyjnym, którego droga artystyczna rozpoczęła się między innymi w olsztyńskim studium aktorskim. Urodzony w Ostródzie artysta ukończył także łódzką szkołę filmową. Występował na scenach w Kielcach, Bydgoszczy, Warszawie, Krakowie i Gdańsku. W ostatnich latach ponownie współpracował z Teatrem im. Stefana Jaracza w Olsztynie, grając w przedstawieniach „Nie smućcie się. Ja zawsze będę z wami" oraz „Złe wychowanie". W latach 2022-2025 uczył również studentów olsztyńskiego studium aktorskiego. Widzowie znali go między innymi z seriali telewizyjnych „Czas honoru", „Korona królów" i „Stulecie Winnych". Był nominowany do Paszportu „Polityki". Zmarł 20 marca.

Jerzy Strzeżek (1939-2026)

Był jednym z najważniejszych naukowców związanych z olsztyńskim Kortowem. Profesor Jerzy Strzeżek

WYDAWCA GALINDIA Sp. z o.o. ul. Tracka 7b, 10-364 Olsztyn

Maciej Matera redaktor naczelny zarzad@gazetaolsztynska.pl

DYREKTOR BIURA REKLAMY Agnieszka Weder-Grygielewicz a.weder@gazetaolsztynska.pl 885 998 201

Michał Podolak zastępca red. naczelnego

Zuzanna Leszczyńska zastępca red. naczelnego

Paweł Tomkiewicz zastępca red. naczelnego

REDAKTORZY WYDANIA Michał Podolak wydawca@gazetaolsztynska.pl Zuzanna Leszczyńska sport@gazetaolsztynska.pl

WYDANIE ONLINE Ania Głazek internet@gazetaolsztynska.pl 519 839 562

GAZETAOLSZTYNSKA.PL redakcja@gazetaolsztynska.pl tel. 502 499 515

PRENUMERATA E-WYDAŃ prenumerata@gazetaolsztynska.pl 502 499 531

REKLAMA W OLSZTYNIE ul. Tracka 7b tel. 885 998 201 reklama@gazetaolsztynska.pl

CENTRALNE BIURO OGŁOSZEŃ tel. 514 800 517

REDAKCJA W ELBLĄGU Ewelina Gulińska ul. Rybacka 35 82-300 Elbląg tel. 505 766 681 gazeta@dziennikelblaski.pl

REKLAMA W ELBLĄGU Elwira Kowalska ul. Rybacka 35 82-300 Elbląg tel. 604 408 305 reklamy@dziennikelblaski.pl

PRENUMERATA E-WYDAŃ prenumerata@dziennikelblaski.pl 502 499 531

DRUK Polska Press Sp. z o.o. Oddział Poligrafia Drukarnia w Białymstoku Ignatki, ul. Przemysłowa 26 16-001 Kleosin

Redakcja nie zwraca niezamówionych tekstów oraz zastrzega sobie prawo dokonywania skrótów w publikowanych listach i nadesłanych materiałach. Redakcja nie odpowiada za treść ogłoszeń. Wydawca zastrzega sobie prawo odmowy przyjęcia ogłoszenia sprzecznego z zasadami moralnymi lub prawem.

eprasa.pl 27dd5ceb02

pełnił funkcję rektora Akademii Rolniczo-Technicznej w Olsztynie w latach 1987-1990, wcześniej był prorektorem oraz prodziekanem. Specjalizował się w biochemii i biologii rozrodu zwierząt, zdobywając uznanie w krajowym i międzynarodowym środowisku naukowym. Pozostawił niemal 400 publikacji, patenty oraz wielu wychowanków. Wspierał rozwój kultury studenckiej, w tym Zespołu Pieśni i Tańca „Kortowo". Był również utalentowanym lekkoatletą, akademickim wicemistrzem Polski w biegu na 800 metrów, a później trenerem. Jednym z jego podopiecznych był przyszły prezydent Olsztyna Piotr Grzymowicz. Zmarł 22 maja.

Krystyna Flis (1948-2026)

Przez wiele lat była jedną z najbardziej rozpoznawalnych postaci olsztyńskiego samorządu. Krystyna Flis zasiadała przez kilka kadencji w Radzie Miasta Olsztyna, pełniąc między innymi funkcję przewodniczącej Komisji Kultury. Zanim została radną, pracowała w olsztyńskim ratuszu, gdzie przez wiele lat kierowała Biurem Rady Miasta. Szczególnie bliska była jej historia miasta i ochrona lokalnego dziedzictwa. W latach 2001-2013 stała na czele Towarzystwa Miłośników Olsztyna. Angażowała się w sprawy kultury, komunikacji miejskiej, infrastruktury oraz działalność organizacji społecznych. Przez lata pozostawała obecna w życiu publicznym stolicy Warmii i Mazur. Zmarła 5 lipca.

Swietłana Kruk (1943-2026)

Była jedną z osób współtworzących życie literackie Olsztyna i ważną postacią miejscowej opozycji demokratycznej. Swietłana Kruk przez wiele lat pracowała w Wydawnictwie „Pojezierze", przechodząc drogę od korektorki do zastępczyni redaktora naczelnego. Wspierała młodych pisarzy, współtworzyła serie wydawnicze oraz redagowała książki poświęcone Warmii i Mazurom. Od 1980 roku działała w „Solidarności". W czasie stanu wojennego uczestniczyła w działalności podziemnej, kolportowała niezależną prasę i pomagała represjonowanym osobom. Za swoją postawę straciła pracę. Była żoną zmarłego w 2017 roku pisarza Erwina Kruka, z którym współtworzyła ważne środowisko intelektualne regionu. Zmarła 13 maja.

Małgorzata Bogdanowicz (1966-2026)

Na trwałe zapisała się w życiu Giżycka dzięki pracy, zaangażowaniu i trosce o lokalną społeczność. Przez wiele lat była dziennikarką i redaktorką naczelną „Gazety Giżyckiej", opisując sprawy miasta i jego mieszkańców. Ważnym etapem jej działalności było utworzenie Centrum Integracji Społecznej w Giżycku, które rozwijała z myślą o wsparciu osób potrzebujących pomocy. Zmarła 19 października.

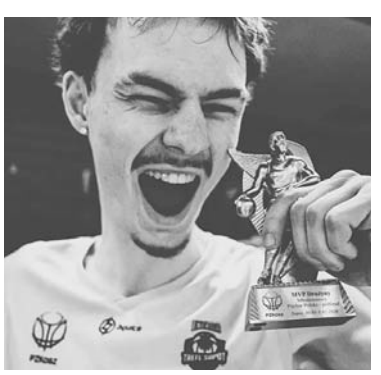

Stefan Węgłowski (1939-2026)

Adwokat, wieloletni samorządowiec głęboko zaangażowany w rozwój i poprawę jakości życia Ełczan. W kadencji 1990-1994 Rady Miasta Ełku był aktywnym członkiem Komisji Statutowej, która opracowała pierwszy statut miasta, przyjęty uchwałą w 1991 roku. Następnie w kadencji 1994-1998 był radnym Rady Miasta Ełku oraz wicemarszałkiem Sejmiku Samorządowego Województwa Suwalskiego (delegatem Rady Miasta), w kadencji 1998-2002 radnym Rady Miasta oraz wiceprzewodniczącym Rady Miasta, a w kadencji 2010-2014 przewodniczącym Rady Miasta Ełku. Zmarł 3 lipca.

Nikodem Grek (2008-2026)

Nikodem był wychowankiem Nenufara Ełk, skąd trafił do sopockiego klubu koszykarskiego w wieku 13 lat. Utalentowany obwodowy najpierw występował w zespole UKS 7 Trefla Sopot, a następnie dołączył do drużyn do lat 17. To właśnie w tej kategorii wiekowej młody koszykarz osiągnął swoje największe sukcesy. Razem z żółto-czarną drużyną Nikodem obronił tytuł w Centralnej Lidze Juniorów, a w maju 2025 roku cieszył się ze zdobycia mistrzostwa Polski U17. W kolejnym sezonie „Niko" rozpoczął rywalizację w kategorii U19, a jego zespół ponownie liczył się w walce o najwyższe trofea. 1 marca Energa Trefl 1LO Sopot sięgnęła po tytuł wicemistrza Polski U19. Zmarł 17 października.

Bożena Szpaczyńska (1960-2026)

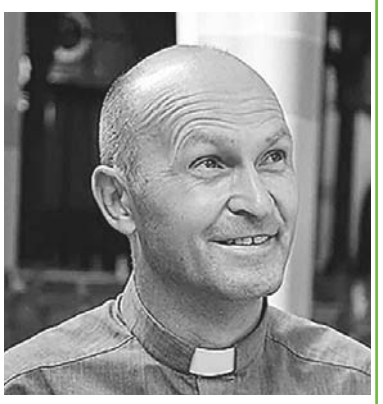
Artystka, utalentowana malarka i społeczniczka, członkini stowarzyszeń Klub Plastyka Amatora i Ars et Liber w Ostródzie. Przez lata aktywnie uczestniczyła w życiu kulturalnym miasta. Zmarła 22 lutego.

Anna Krawiec (1924-2026)

Była jedną z najstarszych mieszkanek Ostródy, a także Warmii i Mazur. Zmarła 23 września.

Ksiądz Andrzej Preuss (1966-2026)

Wieloletni proboszcz parafii Wniebowzięcia Najświętszej Maryi Panny w Szczytnie. Od kilku lat zmagał się ze stwardnieniem zanikowym bocznym (SLA), które stopniowo pozbawiało go możliwości chodzenia, poruszania rękami, a później także mówienia. Swoją drogę do kapłaństwa rozpoczął w Niższym Seminarium Duchownym w Częstochowie. Później studiował w Wyższym Seminarium Duchownym „Hosianum" w Olsztynie.

Święcenia kapłańskie przyjął 8 czerwca 1991 roku z rąk biskupa Edmunda Piszcza. Przez kolejne lata pracował jako wikariusz m.in. w Kętrzynie, Olsztynie, Lidzbarku Warmińskim, Karolewie i Braniewie. Był również kapelanem Zakładu Karnego w Braniewie.

Później pełnił posługę proboszcza w Chruścielu i Barcianach. W 2009 roku objął parafię Wniebowzięcia Najświętszej Maryi Panny w Szczytnie. Z tą wspólnotą pozostał do swoich ostatnich dni. Zmarł 8 września.

Barbara Nieman (1935-2026)

Wybitna sopranistka i wieloletnia solistka Teatru Wielkiego – Opery Narodowej w Warszawie. Pochodziła z Wileńszczyzny, ale dzieciństwo i wczesną młodość spędziła w Olsztynie. To właśnie tam, w średniej szkole muzycznej, rozpoczęła kształcenie wokalne pod kierunkiem Marii Stankowej. Zmarła 25 października.

eprasa.pl 27dd5ceb02

CMENTARZE TEŻ UMIERAJĄ... KTO OCALI PAMIĘĆ O TYCH, O KTÓRYCH ŚWIAT ZAPOMINA?

Są miejsca, w których czas płynie inaczej, gdzie cisza opowiada historie, stare nagrobki skrywają ludzkie losy, a kamienne inskrypcje przypominają, że przed nami byli inni – mieli swoje marzenia, miłości, troski i nadzieje. Takimi miejscami są stare cmentarze. Niestety, wiele z nich powoli znika z naszej pamięci, a wraz z nimi odchodzą w zapomnienie historie ludzi, którzy kiedyś tworzyli nasze małe ojczyzny.

Każdego roku 1 listopada wielu z nas udaje się na cmentarze, by zapalić znicze i złożyć kwiaty na grobach bliskich, którzy odeszli. Ten dzień, pełen zadumy i refleksji, upamiętnia nie tylko naszych zmarłych krewnych i przyjaciół, ale również tych, którzy zostali wyniesieni na ołtarze Kościoła jako święci i błogosławieni. To święto, choć głęboko zakorzenione w chrześcijańskiej tradycji, przeżywane jest przez ludzi w różnorodny sposób, zależnie od ich kultury, pochodzenia i wierzeń. Wszystkich Świętych to nie tylko polskie święto związane z odwiedzaniem grobów. Jest to globalna tradycja chrześcijańska, mająca swoje korzenie w starożytnym Kościele, kiedy to pierwsze społeczności chrześcijańskie uczciły pamięć męczenników, którzy oddali życie za wiarę. Na przestrzeni wieków święto to przekształciło się i wzbogaciło o nowe tradycje, które różnią się w zależności od regionu świata.

fot. Joanna Karzyńska

Przemijanie

Zbliża się jeden z najsmutniejszych dni w roku, dzień pełen melancholii, zadumy, wspomnień o bliskich, których już nie ma obok nas, ale pozostają wciąż w naszej pamięci. Uśmiechają się z fotografii, otulają ciepłem wełnianego szalika wydzierganego dla nas przez babcię jako gwiazdkowy prezent, odmierzają upływający czas na wyblakłym cyferblacie zegarka podarowanego przez ojca. Bywa, że są w naszych myślach codziennie, ale w tym listopadowym czasie wspominamy ich w szczególny sposób i dajemy temu wyraz, pochylając głowy nad grobami. Wszystkich Świętych w naszym kraju to rodzinne spotkania przy grobach. Ludzie przejeżdżają setki kilometrów, by odwiedzić cmentarze, zapalić znicze na grobach. To czas, kiedy zatrzymujemy się i rozmyślamy nad sensem życia, nad przemijaniem.

A co z tymi cmentarzami, których nikt nie odwiedza? Opuszczone i zaniedbane groby, zdewastowane, zarośnięte zielskiem i zrównane z ziemią, lokalnym społecznościom przynoszą wstyd i zażenowanie. Jednak jest ich wiele w naszym powiecie, województwie i kraju...

Cmentarze też umierają

Stare nekropolie to coś więcej niż miejsca pochówku. To niezwykłe świadectwa przeszłości, zapisane w kamieniu, żelazie i omszałych płytach. Każdy nagrobek jest fragmentem historii. Za każdym nazwiskiem kryje się człowiek, za każdą datą życie, które kiedyś miało swój początek i koniec. Są tam groby tych, o których potomkowie wciąż pamiętają, ale także tych, o których nie ma już komu opowiedzieć.

Dawne cmentarze przypominają nam, że historia nie składa się wyłącznie z wielkich wydarzeń i nazwisk zapisanych w podręcznikach. Tworzą ją również zwykli ludzie – mieszkańcy wsi i miasteczek, rodziny, sąsiedzi, ludzie różnych kultur i wyznań, którzy przez pokolenia budowali świat, w którym dziś żyjemy.

Kiedy pamięć zarasta chwastami

Szczęśliwy ten, którego grób odwiedzać będą bliscy. Nie ma bowiem nic smutniejszego na cmentarzu niż mogiły opuszczone, rozmyte przez deszcze i roztopy, z zardzewiałymi krzyżami, wytartymi nazwiskami, których nie da się już odczytać... Wiele jest zaniedbanych i zapomnianych cmentarzy. Pochowani są na nich ludzie, którzy zamieszkiwali te ziemie na długo przed nami. Niektóre groby są skromne, inne przesadnie ozdobione. Pochowane w nich osoby poza śmiercią łączy to, że obecnie prawie nikt o nich nie pamięta... Często przejeżdżając przez niewielkie miejscowości, widzimy porośnięte krzewami, zaniedbane cmentarze... Czasem o tym, że w danym miejscu był cmentarz, można się tylko domyślać na podstawie charakterystycznego ukształtowania terenu lub roślinności. Dawniej prawie w każdej wiosce był cmentarz. Przez wiele lat miejsca te zarosły, pomniki poprzewracały się lub ktoś im w tym pomógł. Może warto ocalić te miejsca od zapomnienia? Bo przecież ile grobów, tyle ludzi w nich pochowanych...

Niestety, coraz więcej starych cmentarzy popada w ruinę. Niektóre miejsca niszczeją z powodu braku opieki, inne padają ofiarą wandalizmu.

Czas jest nieubłagany, ale nie zawsze to on ponosi winę za zniszczenia. Czasem największym zagrożeniem okazuje się ludzka obojętność. Przechodzimy obok, nie zatrzymując wzroku. Nie zastanawiamy się, kto spoczywa pod zniszczonym nagrobkiem i jaką historię mógłby nam opowiedzieć, gdyby tylko kamień potrafił mówić.

A przecież wystarczyłoby czasem tak niewiele: usunąć gałęzie, oczyścić zapomniany grób, odczytać zatarty napis, zapalić znicz. To drobne gesty, które pokazują, że pamięć wciąż żyje.

Zachować tradycje

Współczesne obchody różnią się w zależności od kraju i kultury, ale wspólnym mianownikiem jest pamięć o tych, którzy przeszli na drugą stronę i są uważani za świętych. Od symbolicznych gestów, takich jak zapalanie zniczy czy składanie kwiatów na grobach, po bogate festiwale i obchody Wszystkich Świętych łączy ludzi w duchu pamięci i szacunku. Dla wielu 1 listopada jest okazją do refleksji nad własnym życiem, wartościami i duchowym dziedzictwem. W erze, kiedy wiele tradycji jest zaniedbywanych lub zapominanych, to święto przypomina o głębokiej duchowej więzi, która łączy pokolenia i stanowi przypomnienie o wiecznych wartościach i aspiracjach człowieka.

Pamięć jest naszym obowiązkiem

W dniach, gdy częściej odwiedzamy groby bliskich, zapalamy znicze i pochylamy głowy nad mogiłami, warto pomyśleć również o tych, przy których nikt już się nie zatrzymuje, o samotnych grobach ukrytych wśród drzew, zapomnianych cmentarzach na skraju lasu i starych nagrobkach, na których próżno szukać świeżych kwiatów.

Może właśnie tam warto skierować swoje kroki? Nie po to, by zmieniać przeszłość, ale by okazać jej szacunek. Bo pamięć nie powinna zależeć wyłącznie od tego, czy ktoś ma jeszcze bliskich, którzy zapalą mu znicz.

Cmentarze też umierają. Umierają wtedy, gdy niszczeją nagrobki, gdy znikają nazwiska, ale przede wszystkim wtedy, gdy przestajemy o nich pamiętać.

Ocalmy je, zanim będzie za późno. Zatrzymajmy się na chwilę. Odczytajmy choć jedno nazwisko. Zapalmy światło tam, gdzie od dawna panuje ciemność.

Bo każdy człowiek zasługuje na pamięć. A my, żyjący, jesteśmy jej strażnikami.

JOANNA KARZYŃSKA

eprasa.pl 27dd5ceb02

O POSZERZENIU GRANIC WYPOWIEDZĄ SIĘ MIESZKAŃCY OLSZTYNA

Ratusz organizuje konsultacje społeczne w sprawie ewentualnego poszerzenia granic miasta kosztem Dywit i Stawigudy.

Zorganizowanie konsultacji społecznych to druga decyzja w sprawie ewentualnego poszerzenia granic Olsztyna. Pierwsza dotyczyła „wyrażenia woli przystąpienia do procedury zmiany granic administracyjnych miasta Olsztyna". „Konsultacje z mieszkańcami Olsztyna wyznaczono na okres od 24 listopada do 20 grudnia. Zaplanowano spotkanie warsztatowe, ankietę elektroniczną i papierową oraz badanie jakościowe opinii publicznej" – informuje olsztyński magistrat.

Podobne konsultacje miasto przeprowadziło już w przypadku planów poszerzenia granic Olsztyna kosztem Purdy. Udział w nich wziął niewiele ponad 1 procent uprawnionych. „Prawie 99 procent mieszkańców Olsztyna nie poszło do tych konsultacji, co jest czerwoną kartką dla samorządowca na początku jego kadencji. To wyraźny sygnał dla miasta Olsztyn, że idzie w złym kierunku, że miasto powinno rozwijać się do środka" – to reakcja Andrzeja Abako, starosty olsztyńskiego, na wyniki konsultacji społecznych na temat poszerzenia granic Olsztyna.

Decyzja o kolejnych konsultacjach zapadła na październikowej sesji Rady Miasta Olsztyna. W tym samym czasie pod ratuszem protestowali mieszkańcy i władze gmin Stawiguda i Dywity. Jeżeli chodzi o przejęcie terenu gminy Stawiguda, w grę wchodzi Osiedle Tęczowy Las do obwodnicy Olsztyna oraz Bartążek, Bartąg i rejon Tomaszkowa, a także wieś Jaroty. W przypadku Dywit celem jest Osiedle Sterowców, ale również grunty znajdujące się od drogi krajowej nr 51 w kierunku wsi Redykajny.

Władze miasta bagatelizowały wielkość wiecu, twierdząc, że uczestniczyło w nim około 30 osób. Tak miało być w momencie dyskusji o działaniach zmierzających do poszerzenia granic. Organizatorzy protestu ocenili, że pod ratuszem pojawiło się około 300 osób. „Niestety, radni Olsztyna zagłosowali zgodnie z przewidywaniami" – komentuje wyniki środowego głosowania Michał Kontraktowicz, wójt Stawigudy. „To nie koniec naszej walki o ocalenie gminy. To tylko radni wyrazili taką chęć. Decyzje w tej sprawie podejmowane będą w Warszawie. Walczymy do końca".

Zarówno jemu, jak i Agnieszce Sakowskiej-Hrywniak, wójt gminy Dywity, odmówiono możliwości zabrania głosu na sesji. „Czujemy wielką wdzięczność wobec waszej postawy i już dziś wiemy, że razem nie przegramy tej batalii. Przed nami kilka miesięcy działań i pracy, ale wiemy, że damy radę i obronimy gminę Dywity" – to wpis w mediach społecznościowych władz Dywit po środowym proteście.

Uchwałę wspierającą walkę Stawigudy i Dywit przyjęli radni gminy Jonkowo. – Wierzę, że rozwój naszego regionu powinien opierać się na dialogu, współpracy i wzajemnym szacunku, a nie na odbieraniu terenów sąsiednim gminom – stwierdza Jacek Jatkiewicz, wójt Jonkowa.

GS

BUNT W MIEJSKICH WODOCIĄGACH

Pracownicy Przedsiębiorstwa Wodociągów i Kanalizacji w Olsztynie boją się niższych pensji i zwolnień. Doszło do sporu z zarządem spółki.

Przedsiębiorstwo Wodociągów i Kanalizacji w Olsztynie to druga pod względem zatrudnienia po Miejskim Przedsiębiorstwie Komunikacyjnym miejska spółka. Pracuje tam około 400 osób. Obecnie jej prezesem jest Radosław Zawadzki. Wygrał on pod koniec 2025 roku konkurs na to stanowisko. Wcześniej na swojego jednego z wiceprezydentów powołał go Robert Szewczyk, prezydent Olsztyna. Prezes Zawadzki podjął decyzję, która doprowadziła do sportu między zarządem a pracownikami. Wypowiedział dotychczasowy zakładowy układ zbiorowy pracy. To dokument, który reguluje głównie wysokość pensji, sposób ich naliczania oraz sprawy socjalne. Obowiązywał od 2016 roku.

W tej sprawie doszło już do spotkania związkowców działających w miejskich wodociągach z władzami spółki. „Gazeta Olsztyńska" dotarła do protokołu z tego spotkania. „Prezes zarządu wskazał, że obecny ZUZP jest dokumentem obszernym, zawierającym obok postanowień płacowych także zagadnienia socjalne, bezpieczeństwa i higieny pracy (...). W ocenie zarządu dalsze wielokrotne modyfikowanie takich regulacji utrudnia uzgodnienia. Proponowane jest skoncentrowanie nowego układu na sprawach wynagradzania i przeniesienia innych zagadnień do odpowiednich odrębnych regulacji" – czytamy w nim.

Z tego samego pisma wynika, że „uwzględniając potrzebę przebudowy systemu, przedstawiciele pracodawcy wskazali trudności w wyjaśnieniu historycznych różnic płacowych, potrzebę czytelnego powiązania wynagrodzeń z wartością pracy i kompetencjami oraz opracowania mierzalnych zasad rozwoju i awansu". – Temu ostatniemu ma służyć prowadzone przez wynajętą firmę tzw. wartościowanie stanowiska pracy, czyli ocena przydatności pracowników na poszczególnych stanowiskach. To naszym zdaniem będzie wiązało się z próbą udowodnienia obniżenia pensji, a wręcz wskazania nieprzydatności – twierdzi jeden z pracowników miejskich wodociągów.

Związki zawodowe zwracają się „o powstrzymanie się przez pracodawcę od działań, które mogą powodować niepokój społeczny i utrudniać prowadzenie rzeczowego dialogu". „Wypowiedzenie układu zbiorowego zdaniem pracowników oraz związków zawodowych jest ukrytym zamiarem zarządu spółki przeprowadzenia niekorzystnych dla pracowników zmian" – czytamy w piśmie skierowanym do zarządu spółki.

Zdaniem związkowców efektem takich działań będzie m.in. obniżenie pensji i dodatkowych świadczeń, pogorszenie warunków i czasu pracy, ryzyko utraty pracy przez pracowników niegodzących się z nowymi (niekorzystnymi) warunkami zatrudnienia. Dlatego związkowcy w piśmie z 13 października skierowanym do zarządu spółki wnoszą o cofnięcie wypowiedzenia układu zbiorowego. W przypadku odmowy wzywają zarząd spółki do m.in. „niezwłocznego podjęcia rokowań zmierzających do zawarcia nowego układu zbiorowego". „W przypadku odmowy podjęcia rokowań układowych bądź nieuzasadnionego odwlekania terminu ich rozpoczęcia (...) związki zawodowe (...) będą zmuszone do formalnego wszczęcia sporu zbiorowego" – ostrzegają.

Ze swojej strony władze spółki zdecydowały, że obecny układ zbiorowy będzie obowiązywał do połowy 2027 roku. To jednak nie uspokoiło związkowców. Ci na początku listopada wybierają się na spotkanie z prezydentem Olsztyna.

GRZEGORZ SZYDŁOWSKI

eprasa.pl 27dd5ceb02

KAWA MA SPRAWIAĆ PRZYJEMNOŚĆ

RoBieKawe to rzemieślnicza palarnia kawy w Olsztynie prowadzona przez Roberta Biegańskiego. Jej siedziba znajduje się przy ul. Kmicica 39. W ofercie są świeżo palone kawy specialty, kawy przeznaczone do espresso i alternatywnych metod ich przygotowania, autorskie mieszanki, a także kakao, herbata i włoskie oliwy. Produkty palarni można znaleźć również w piekarni BoChenek przy Al. Wojska Polskiego 5 w Olsztynie. Robert Biegański pojawia się tam także osobiście i parzy kawę na miejscu. Asortyment RoBieKawe można również zamawiać przez sklep internetowy na stronie robiekawe.pl. Jeśli lubicie dobrą kawę, chcecie dowiedzieć się więcej o ziarnach, sposobach palenia i parzenia albo po prostu spróbować czegoś innego niż standardowa kawa z marketu, warto zajrzeć do RoBieKawe i poznać tę olsztyńską palarnię bliżej.

– Skąd wzięło się Pana zainteresowanie kawą i kiedy stała się ona podstawą Pana działalności zawodowej?

– Moja przygoda z kawą rozpoczęła się w 2018 r., kiedy po raz pierwszy spróbowałem kawy specialty. Pierwszym ziarnem wysokiej jakości była kawa z Burundi, oceniona na 92 punkty. Do dziś pamiętam jej wyważone nuty, zrównoważoną kwasowość i gęstość smaku. Zacząłem wtedy szukać odpowiedzi na pytanie, od czego naprawdę zależy jakość kawy. Odwiedzałem kawiarnie specialty i rzemieślnicze palarnie w różnych miastach Polski, poznawałem ziarna i sposoby ich wypalania. Kupiłem pierwszy domowy piecyk, a następnie używany, kilogramowy piec Toper, który trafił do mojego garażu. Tak powstała pierwsza mała palarnia. Zrobiłem kurs sensoryczny w Coffee Support, uczyłem się profesjonalnego cuppingu i opisywania smakowych profili. Kolejnym krokiem był 5-kilogramowy piec Coffed i dalsza nauka roasteringu. Dużo dało mi także porównanie kaw wypalonych przez 18 polskich palarni z tego samego ziarna. Pokazało mi to, jak wielki wpływ na smak ma sposób palenia. Oficjalnie zajmuję się tym w ramach działalności od 2022 r. Dziś prowadzę w Olsztynie rzemieślniczą palarnię kawy RoBieKawe i wypalam świeże ziarna dla klientów, którzy wracają po swoje ulubione kawy.

– Od czego właściwie zaczyna się dobra kawa? Od gatunku ziarna, jego pochodzenia, sposobu palenia czy dopiero od samego parzenia?

– Moje motto jest proste: „Najlepsza kawa to taka, która Tobie smakuje”. Pojęcie dobrej kawy jest subiektywne. Jedna osoba wybierze klasyczne espresso, inna będzie szukała owocowych ziaren z odległych regionów świata. Smak kształtuje się jednak na długo przed trafieniem kawy do filiżanki. Wszystko zaczyna się na plantacji, od uprawy, zbioru i metody obróbki. W palarni ogromne znaczenie ma odpowiedni profil palenia, dopasowany do późniejszej metody przygotowania. Ostatni etap to parzenie. Włosi opisują dobre espresso zasadą 4M: miscela, czyli mieszanka ziarna, macinazione, czyli mielenie, macchina, czyli ekspres, oraz mano, czyli ręka baristy. Wszystkie te elementy muszą ze sobą współgrać.

– Na co powinien zwrócić uwagę przeciętny klient, który kupuje kawę ziarnistą i chce wybrać produkt dobrej jakości?

– Kawy klasy specialty wyróżniają się transparentnością. Na opakowaniu warto sprawdzić przeznaczenie kawy i metodę zaparzania, gatunek ziarna, kraj i region pochodzenia, nazwę plantacji lub plantatora, wysokość uprawy, odmianę botaniczną, metodę obróbki oraz datę zbioru i palenia. Te informacje pozwalają ocenić jakość i przewidzieć profil smakowy. Brazylia będzie zwykle kojarzyć się z nutami orzechów i czekolady, a Etiopia czy Kenia częściej z cytrusami, kwiatami i wyższą kwasowością. Ważne jest także dopasowanie ziarna do sposobu przygotowania, ponieważ kawa przeznaczona do ekspresu ciśnieniowego jest palona inaczej niż kawa, przy parzeniu której stosuje się przelewowe metody.

– Jak duże znaczenie dla smaku kawy ma stopień palenia ziaren i czy istnieje jeden najlepszy sposób palenia?

– Stopień palenia powinien być dopasowany do metody zaparzania. Kawy w przypadku alternatywnych metod są zwykle palone jaśniej. Zaparzone w ekspresie ciśnieniowym mogą dać napar bardzo kwaśny. Kawy do ekspresów są palone ciemniej, aby podkreślić nuty czekolady, orzechów i słodycz. Przy niewłaściwym sposobie przygotowania mogą jednak stać się ciężkie i gorzkie. Dobra kawa nie powinna być tłusta i błyszcząca. Taka powierzchnia oznacza, że oleje wydostały się z wnętrza ziarna, przez co kawa szybciej się utlenia, chłonie zapachy i traci walory smakowe.

– Co najczęściej robimy źle, przygotowując kawę w domu?

– Najważniejsze są dwie zasady. Po pierwsze, kawę warto mielić bezpośrednio przed parzeniem i używać młynka żarnowego. Młynki ostrzowe, podobne do blendera, obracają się z dużą prędkością, nagrzewają drobinki kawy i rozdrabniają je nierówno. Po drugie, kawy nie należy zalewać wrzątkiem. Odpowiednia temperatura wody to około 90-96°C. Zbyt gorąca woda daje nieprzyjemną gorzkość. Dobra kawa w domu nie wymaga bardzo drogiego sprzętu, wymaga natomiast właściwego ziarna i starannego przygotowania.

– Jak dobrać stopień zmielenia kawy do ekspresu, kawiarki, french pressu czy przelewowych metod?

– Zasada jest prosta: im krótszy kontakt wody z kawą, tym drobniejsze mielenie. W ekspresie ciśnieniowym kontakt z wodą trwa około 25-30 sekund, dlatego kawa powinna być zmielona drobno, mniej więcej jak drobna sól. Do dripa V60 lub Chemexu potrzebne jest średnio mielona, podobna do drobnego cukru, ponieważ parzenie trwa około 2-3 minut. Do french pressu lub parzenia w szklance ziarno mielimy grubo, bo kontakt z wodą trwa około 4-6 minut. Nieprawidłowe mielenie może sprawić, że napar będzie wodnisty i pozbawiony smaku albo przeciwnie, zbyt gorzki i przepalony.

– Jaką rolę odgrywa woda? Czy jej temperatura, twardość i skład rzeczywiście mogą wyraźnie zmienić smak kawy?

– Woda stanowi ponad 90 procent napoju, dlatego ma ogromny wpływ na smak. Ważna jest jej twardość. Do słodkiego, aksamitnego espresso lepiej sprawdza się miękka woda. Przy kawie przelewowej lekko twardsza woda może mocniej wydobyć owocową, rześką kwasowość. Znaczenie ma także temperatura, która powinna być odpowiednio dobrana do sposobu parzenia.

– Co decyduje o dobrym espresso i po czym osoba bez specjalistycznej wiedzy może poznać, że zostało ono prawidłowo przygotowane? I przy okazji dlaczego często podaje się do espresso szklaneczkę wody?

– Dobre espresso ma około 25-30 mililitrów. Na powierzchni pojawia się gęsta, orzechowo-jasnobrązowa crema, a sam napar powinien być gęsty, aksamitny, zrównoważony i słodki. Łyk wody przed espresso oczyszcza kubki smakowe i pozwala lepiej odczuć smak kawy. Woda wypita po espresso pomaga usunąć z jamy ustnej oleisty osad pozostający po naparze.

– Czy drogi ekspres rzeczywiście gwarantuje dobrą kawę, czy większe znaczenie mają ziarna, młynek i umiejętności osoby przygotowującej napój? Gdyby miał Pan podać kilka prostych zasad, dzięki którym kawa przygotowana w domu będzie zdecydowanie lepsza, co znalazłoby się na tej liście?

– Sam drogi ekspres nie gwarantuje dobrej kawy. Najważniejsze są odpowiednio dobrane, świeże ziarna, właściwe mielenie, temperatura wody i sposób parzenia. Ziarno powinno być dopasowane zarówno do urządzenia, jak i do preferencji smakowych. Jako roaster zawsze pytam klientów, czy wolą nuty gorzkiej czekolady i orzechów czy lekkie, owocowe akcenty, ponieważ od tego zależy dobór kawy. Na końcu liczy się jedno: kawa ma po prostu sprawiać przyjemność.

ROZMAWIAŁA ZDZISŁAWA KOBYLIŃSKA

eprasa.pl 27dd5ceb02

1 listopada. Dzień pamięci, ciszy i powrotu do tych, których już nie ma

1 listopada to jeden z tych dni w roku, kiedy szczególnie mocno wracamy myślami do osób, których już z nami nie ma. Zapalamy znicze, składamy kwiaty, odwiedzamy cmentarze, ale przede wszystkim zatrzymujemy się na chwilę w codziennym pośpiechu. To czas pamięci, zadumy i osobistych wspomnień, które często pozostają z nami przez całe życie.

Cmentarze wypełniają się światłem tysięcy zniczy. Alejkami przechodzą całe rodziny, znajomi, sąsiedzi i osoby, które przyjechały z daleka, by odwiedzić groby swoich bliskich. W tym dniu szczególnie wyraźnie widać, jak ważna jest potrzeba pamiętania o tych, którzy byli częścią naszego życia.

Wspomnienia bywają różne. Czasem wracają obrazy rodzinnych spotkań, wspólnych rozmów, śmiechu czy zwyczajnych codziennych chwil. Innym razem pojawia się smutek po stracie, która mimo upływu lat nadal jest odczuwalna. Każdy przeżywa ten dzień inaczej, ale łączy nas jedno – potrzeba zachowania pamięci.

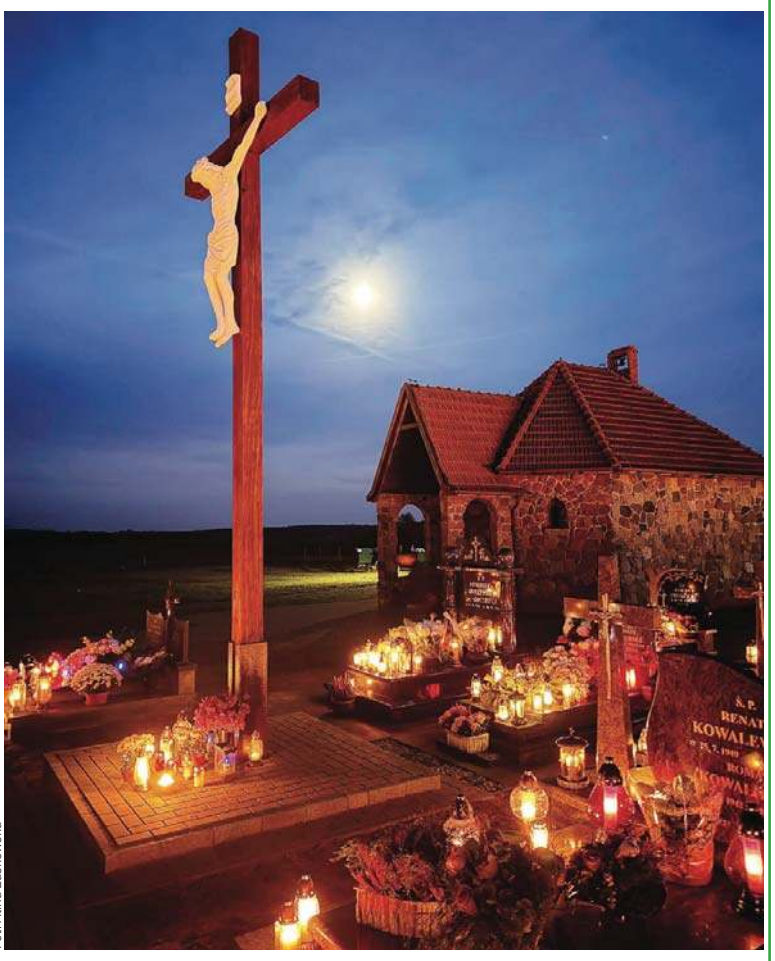
1 listopada przypomina również, że obecność człowieka nie kończy się wraz z jego odejściem. Pozostają słowa, gesty, opowieści i wartości, które przekazał innym. Często dopiero po latach uświadamiamy sobie, jak wiele z bliskich osób nadal jest obecnych w naszym sposobie myślenia, zachowania czy podejmowania decyzji.

Wizyta na cmentarzu jest symbolicznym gestem, ale jej znaczenie wykracza poza zapalony znicz czy złożone kwiaty. Najważniejsze pozostaje to, co zachowujemy w pamięci. Czas poświęcony na wspomnienie konkretnej osoby, rozmowa o niej z dziećmi czy wnukami, przypomnienie rodzinnej historii – to właśnie w ten sposób pamięć jest przekazywana dalej.

Dzień Wszystkich Świętych skłania też do refleksji nad własnym życiem. W ciszy cmentarza łatwiej dostrzec, jak szybko płynie czas i jak ważne są relacje z ludźmi, których mamy obok siebie.

Dlatego 1 listopada jest nie tylko dniem wspominania tych, którzy odeszli. To także przypomnienie, by doceniać tych, którzy wciąż są z nami, znaleźć dla nich czas, powiedzieć dobre słowo i nie odkładać ważnych rozmów na później.

Bo pamięć o bliskich trwa najdłużej wtedy, gdy żyje w nas i jest przekazywana kolejnym pokoleniom.

Fot. Alina Laskowska

REKLAMA

USŁUGI POGRZEBOWE ARKA

ARKA
firma rodzinna rok zał. 2000

Profesjonalna organizacja uroczystości pogrzebowej

- organizacja ceremonii pogrzebowej w obrzędach religijnych i świeckich
- odbiór i transport zmarłego ze wskazanego miejsca zgonu do chłodni w prosektorium
- kremacja (spopielenie)
- ekshumacja zwłok
- krajowe i międzynarodowe przewozy zmarłych
- trumny, urny, krzyże, tabliczki,
- bukiety kondolencyjne, wiązanki, wieńce, znicze
- opieka nad grobami, drewniane obudowy grobów

Olsztyn – Osiedle Zatorze
ul. M. Zientary-Malewskiej 2 A
89 534 72 42 605 635 908

Olsztyn – Osiedle Jaroty
ul. Z. Herberta 16 lokal 24 (wejście od ul. Wilczyńskiego)
89 526 66 01 605 665 909

Całodobowy przewóz zmarłych

www.arkaolsztyn.pl biuro@arkaolsztyn.pl

„…Święta i zbawienna jest myśl modlić się za zmarłych…”

Zapraszamy do wspólnej modlitwy w intencji wszystkich Zmarłych:

1 listopada 2026 r.
- **godz. 10:00** Parafia NMP Różańcowej przy ul. Żytniej

2 listopada 2026 r.
- **godz. 7:30** Parafia Najświętszego Serca Pana Jezusa przy ul. Mickiewicza
- **godz. 10:00** Parafia Świętego Jana Ewangelisty w Bartągu
- **godz. 15:30** Parafia Miłosierdzia Bożego przy ul. Barcza
- **godz. 18:00** Parafia Matki Boskiej Fatimskiej przy ul. Bajkowej
- **godz. 18:30** Parafia Chrystusa Odkupiciela Człowieka przy ul. Wyszyńskiego
- **godz. 18:00** Parafia Świętego Józefa przy ul. Jagiellońskiej
- **godz. 18:00** Parafia NMP Wspomożycielki Wiernych przy ul. Bałtyckiej

6 listopada 2026 r.
- **godz. 17:00** Parafia Bogarodzicy Dziewicy Matki Kościoła przy ul. Jarockiej

Właściciele Usług Pogrzebowych „ARKA”
Rodzina Michałowskich

768260TBR-A -G

eprasa.pl 27dd5ceb02

Na kwaterach na olsztyńskich cmentarzach komunalnych od kilku lat stoją pulpity z listami grobów przeznaczonych do likwidacji. Wiele grobów zostało już także oznaczonych taśmami z nadrukiem „Grób do likwidacji”.

Ten widok nie powinien zaskakiwać, ponieważ są to metody stosowane przez zarządców cmentarzy w całej Polsce. Kwestia prawa do grobu i miejsca pochówku na cmentarzu jest ściśle określona przepisami. Wbrew popularnym przekonaniom miejsce na cmentarzu nie jest tożsame z prawem własności do gruntu, a jedynie z prawem do korzystania z niego w celu pochówku.
To pozornie niewielka, ale istotna różnica, nieznajomość której prowadzi do likwidacji grobu.

DYREKTOR ZAKŁADU CMENTARZY KOMUNALNYCH W OLSZTYNIE ZBIGNIEW KOT WYJAŚNIA:

Z przepisów ustawy o cmentarzach i chowaniu zmarłych wynika prawo do korzystania z udostępnionego na pochówek miejsca przez 20 lat. Prawo to utożsamia się w orzecznictwie sądowym również z prawem do rezygnacji z zajmowania się grobem. Nie ma więc obowiązku kontynuowania opieki nad grobem po upłynięciu opłaconego okresu, czyli po 20 latach. Poza tym opłatę za każde miejsce może wnieść ktokolwiek, komu zależy na dalszym trwaniu grobu. W związku z tym opłaty po 20 latach od pochówku są dobrowolne, a zarządca nie ma obowiązku informowania o terminie ich upłynięcia, nie stosuje windykacji, nie wysyła imiennych wezwań, nie nalicza karnych odsetek.

Jednak, jak to w życiu bywa, zdarza się, że rodziny najzwyczajniej zapominają o tych terminach. Dlatego staramy się w sposób bardzo ogólny, poprzez banery, kartki na grobach, ogłoszenia na stronie internetowej ZCK, wywieszanie list grobów nieopłaconych na tablicach ogłoszeniowych, przypominać dysponentom i rodzinom o upływie terminu. W ostateczności otaczamy takie nagrobki taśmą z napisem „Grób do likwidacji”. Taśma pełni podwójną funkcję, ponieważ jest jednocześnie informacją dla rodzin, które mają akurat przewidziany pogrzeb, że dany grób jest możliwy do udostępnienia na inne bieżące pochówki. A ponieważ cmentarz Poprzeczna jest całkowicie wypełniony grobami, to zainteresowanie w takich przypadkach jest duże. Dotyczy to również starej części cmentarza Dywity. Powyższe nie dotyczy grobów murowanych, które nie podlegają obecnie opłatom prolongacyjnym. Po przekazaniu grobu na nowy pochówek szczątki zmarłych są przenoszone do ossuarium (murowanego grobu zbiorowego) na tym samym cmentarzu, przez co stają się anonimowe i niemożliwe jest ich powtórne zidentyfikowanie.

W Olsztynie opłata za podstawowe miejsce na grób ziemny jednopoziomowy to 1500 zł brutto za 20 lat (75 zł za rok albo 6,25 zł za miesiąc). Opłata za miejsce na grób ziemny na dwie i więcej trumien w głąb wynosi 1700 zł brutto za 20 lat (85 zł za rok albo 7,08 zł za miesiąc). Ustawa zobowiązuje jednak zarządcę do pobierania opłat za okresy 20-letnie, a nie krótsze. Jak widać, w stosunku rocznym, a nawet 20-letnim nie są to opłaty wygórowane. Co roku rodziny wydają po kilkaset złotych na dekoracje grobów, nawet dziesiątki tysięcy złotych na nagrobki, a zapominają o tych w sumie drobnych kwotach za utrzymanie miejsca pochówku na cmentarzu.

NA CO SĄ ZATEM WYDATKOWANE ŚRODKI POZYSKANE Z OPŁAT?

Na utrzymanie cmentarzy. Cmentarze komunalne są utrzymywane wyłącznie ze środków pochodzących z opłat cmentarnych. Olsztyńskie cmentarze są w pierwszej dwudziestce największych cmentarzy w Polsce. Cmentarz Dywity (51 ha – 28 tysięcy grobów, 32 tysiące pochowanych) jest siódmym co do wielkości, cmentarz Poprzeczna (18 ha – 27 tysiące grobów, 42 tysiące pochowanych) należy do 25 największych cmentarzy. Utrzymanie tak dużych nekropolii wymaga sporych sił, zasobów i nakładów oraz bardzo sprawnej organizacji, administracji i wykwalifikowanego personelu.

Znaczącą część kosztów stanowi bieżące utrzymanie cmentarzy, a więc koszty odśnieżania, koszenia, wygrabiania czy wycinki drzew. Sam wywóz odpadów z cmentarzy to koszt około 1,2 mln zł rocznie. Dużą część kosztów stanowią podatki od nieruchomości na rzecz dwóch gmin – w przyszłym roku osiągną one blisko miliona złotych. Oczywiście ponosimy koszty dostaw wody, energii itp. ale nie należy zapominać o tym, że na bieżąco jest remontowana i odtwarzana infrastruktura cmentarzy i dokonywane są nowe inwestycje. Co roku budowane są dwa nowe kolumbaria na 108 nisz. W ostatnich 10 latach (za które bezpośrednio odpowiadam) zostały gruntownie wyremontowane główne aleje na obu cmentarzach, wybudowano południową aleję na cmentarzu Dywity, 18 kolumbariów, wymieniono całkowicie frontowe ogrodzenie oraz boczne ogrodzenia cmentarza Poprzeczna, wymieniono nawierzchnię kilkunastu alejek i schodów terenowych, wybudowano nowe, duże ossuaria, wymieniono cmentarne wodociągi, przygotowano nowy wjazd na cmentarz Dywity wraz z wartownią i wykonano wiele pomniejszych prac, na których wyliczanie brak tu miejsca. Wszystko to służy temu, żeby korzystanie z cmentarzy było wygodniejsze i żeby były ładnie utrzymane.

JAKIE SĄ NAJBLIŻSZE PLANY?

Czekamy na oficjalne otwarcie wielofunkcyjnego domu przedpogrzebowego z krematorium. Starania o powstanie tego obiektu trwają od 30 lat. Miasto Olsztyn szukało różnych sposobów, aby zrealizować tą inwestycję. Nie chodziło tylko o spopielanie, ale również, a może przede wszystkim, o dom przedpogrzebowy na cmentarzu Dywity (przechowalnia zwłok, prosektorium i kaplice ceremonialne). Te próby kończyły się za każdym razem niepowodzeniem. W 2022 r. ZCK podjęło się tego zadania i udało się je zrealizować – obiekt powstał i prawdopodobnie w listopadzie nastąpi oficjalne jego otwarcie. W przyszłym roku rozpoczynamy budowę cmentarza dla zwierząt oraz niewielkiej spopielarni dla zwierząt domowych. Przewidujemy również budowę nowego, większego pola urnowego i kolejnych kolumbariów na cmentarzu Poprzeczna. Kolejne pomysły i projekty pojawią się pewnie na bieżąco.

CZEGO ZATEM ŻYCZYĆ PAŃSTWA ZESPOŁOWI?

Pomyślności w realizacji projektów i większego doceniania naszej pracy, bo nic nie niszczy zapału w takim stopniu jak nieuzasadniona krytyka albo brak docenienia aktywności.

775260TBR-A-G

eprasa.pl 27dd5ceb02

K | DECOR

502 559 424

Poprzeczna 2A, Olsztyn
(naprzeciwko cmentarza)

NAGROBKI
KAMIENIARSTWO

NAGROBKI

◊ NAGROBKI
◊ BUDOWA GROBOWCÓW
◊ LITERNICTWO,
MALOWANIE,
ZŁOCENIE
◊ RENOWACJA

KAMIENIARSTWO

◊ CHODNIKI ◊ GRANIT ◊ BRUK
◊ INNE BRUKARSKIE

K | DECOR

769260TBR-A -G

eprasa.pl 27dd5ceb02

PIK GRANIT
KAMIENIARSTWO

TWORZYMY PIĘKNO I TRWAŁOŚĆ W KAMIENIU

z szacunkiem dla pamięci
i dbałością o każdy detal

- **INDYWIDUALNE PODEJŚCIE**
  – KAŻDE ZLECENIE DOPASOWUJEMY DO KLIENTA, TWORZĄC NAGROBKI WEDŁUG JEGO POMYSŁU LUB NASZEGO PROJEKTU.
- **BOGATA OFERTA WZORÓW**
  – OD KLASYCZNYCH PO NOWOCZESNE NAGROBKI, DOSTOSOWANE DO GUSTU I BUDŻETU.
- **WYSOKA JAKOŚĆ MATERIAŁÓW**
  – PRACUJEMY NA TRWAŁYCH GRANITACH, ODPORNYCH NA WARUNKI ATMOSFERYCZNE.
- **PROFESJONALNY MONTAŻ**
  – DOŚWIADCZENI MONTAŻYŚCI DBAJĄ O PRECYZJĘ I SOLIDNOŚĆ.
- **DOSTĘPNOŚĆ PRZEZ CAŁY ROK**
  – ZAPEWNIAMY TERMINOWĄ REALIZACJĘ I WSPARCIE NA KAŻDYM ETAPIE.
- **SZEROKA GAMA DODATKÓW**
  – OFERUJEMY RZEŹBY KAMIENNE, ZDJĘCIA, WAZONY, LAMPIONY, KRZYŻE, ŁAWKI I INNE DODATKI

OLSZTYN
ul. Wadąska 9
tel. **518 902 409**

PASŁĘK
ul. Sprzymierzonych 15
tel. **511 273 884**

DOBRE MIASTO
ul. Wojska Polskiego 30a
tel. **690 270 874**

779260TBR-A-G

eprasa.pl 27dd5ceb02

Co, gdzie, kiedy?

Olsztyńskie kina \ Olsztyn

REPERTUAR MULTIKINO

Piątek, 30 października

LALKA: 10:30, 15:00, 18:30
CLAYFACE / napisy: 15:10, 17:45, 19:!5, 22:55
INNA MAMUSIA / napisy: 12:20, 14:45, 17:00, 19:10, 20:20, 21:25, 22:35, 23:40
LEGENDARNI / familijny / dubbing: 12:40, 14:55, 17:10
ZOBACZYSZ WSZYSTKO / napisy: 19:25
WITAJCIE W HOPE / napisy: 13:40, 17:00, 20:20, 22:45
BARANEK SHAUN I KUDŁATA BESTIA / familijny / dubbing: 9:45, 10:20, 11:50, 13:50, 15:55, 18:00
JAK ŻYĆ NIE ZWARIOWAĆ: 15:05, 17:30, 20:10
SUPERMOCNI / familijny / dubbing: 9:45, 12:10, 14:30, 16:50
GNIJACA PANNA MŁODA / napisy: 15:45
LABIRYNT FAUNA / napisy: 22:20
ZAPOMNIANA WYSPA / familijny / dubbing: 11:10
SYRENKA PICASSA: 12:40
ROZWAŻNA I ROMANTYCZNA / napisy: 17:40
PRIMETIME / napisy: 13:15
STREET FIGHTER. ULICZNY WOJOWNIK / napisy: 12:30
RESIDENT EVIL / napisy: 20:35, 23:10
UPADEK WIELORYBA / napisy: 10:00
CZAS, KTÓRY NIE NADSZEDŁ: 10:45
BING I OPOWIEŚCI O ZWIERZĄTKACH / familijny / dubbing: 10:25
PUCIO KOCHA ZWIERZAKI / familijny / dubbing: 10:00
FOLWARK ZWIERZĘCY / familijny / dubbing: 10:00
ÓPI: 20:00

REPERTUAR HELIOS

Piątek, 30 października

CLAYFACE / napisy: 14:20, 15:00, 17:00, 19:30, 21:00
LEGENDARNI / familijny / dubbing: 10:10, 14:30, 17:15
WITAJCIE W HOPE / napisy: 14:45, 17:30, 19:45
WYSPA PAJĄKÓW / napisy: 19:00, 21:15
LALKA: 11:30, 15:45, 19:15
INNA MAMUSIA / napisy: 16:40, 18:40, 20:40
JAK ŻYĆ, ŻEBY NIE ZWARIOWAĆ: 13:10, 18:15, 20:50
SUPERMOCNI / familijny / dubbing: 12:10, 16:15
BARANEK SHAUN I KUDŁATA BESTIA / familijny / dubbing: 15:10
CZAS, KTÓRY NIE NADSZEDŁ: 12:20
ROZWAŻNA I ROMANTYCZNA / napisy: 13:20
RUNNER / napisy: 12:00
SYRENKA PICASSA: 11:00
KLARA I SŁOŃCE / napisy: 15:20

REPERTUAR AWANGARDA

Piątek, 30 października

„Lalka" - prod. Polska : godz. 17.15 sala arte
„Camino dla opornych" - prod. Francja : godz. 17.30 sala studyjna
„Pieśni lasu" - prod. Francja : godz. 17.45 sala klubowa
„Zobaczysz wszystko" - prod. USA : godz. 19.30 sala studyjna - pokaz przedpremierowy
„Witajcie w Hope" - prod. Korea Płd. : godz. 19.30 sala klubowa
„Inni" - prod. USA, Francja : godz. 20.00 sala arte

30 PAŹDZIERNIKA
Ewa Koc – Król/Tyszkowski koncert

Olsztyn

EWA KOC – Król / Tyszkowski zapowiadają debiutancki album „Nie ma lepszego świata niż ten" i jesienną trasę koncertową, podczas której odwiedzą aż siedem miast w Polsce!To zespół powstały z nieplanowanego spotkania pięciu uznanych muzyków, których wspólne pisanie piosenki przerodziło się w pełnoprawny projekt artystyczny. Ich muzyka łączy alternatywny rock, songwriting i improwizację, opowiadając o relacjach, codzienności oraz poszukiwaniu sensu w nieustannie zmieniającym się świecie.
Godz. 18.00, Aula im. Anny Wasilewskiej, ul. Kościńskiego 11.

30 PAŹDZIERNIKA
Inna Poland Tour

Olsztyn

INNA – Elena Alexandra Apostoleanu, znana zawodowo jako Inna, jest najlepiej sprzedającą się rumuńską artystką, z globalną sprzedażą czterech milionów albumów z pierwszych trzech płyt studyjnych. Jej debiutancki singiel „Hot" (2008) zdobył międzynarodowy sukces i pierwsze miejsce na liście Billboard Hot Dance Airplay. Inna zdobyła liczne nagrody i nominacje, w tym Balkan Music Awards, European Border Breakers Award, MTV Europe Music Awards oraz Romanian Music Awards. Jest również pierwszą i jedyną rumuńską artystką, która otrzymała Eurodanceweb Award.
Godz. 19.00, Hala Urania, al. Piłsudskiego 44.

Hera
OLSZTYŃSKIE CENTRUM POGRZEBOWE
ŻUK
CAŁODOBOWY PRZEWÓZ ZMARŁYCH

Wkrótce zapłoną znicze, znowu listopad zadumą wzbudzi Tych, których nie ma już między nami...

Do wspólnej modlitwy o łaskę Nieba dla Nich i na Msze św. w Ich intencji zaprasza Ewa Żuk wraz z pracownikami

• 8 listopada 2026 r. o godz. 9.30 Kościół św. Józefa, ul. Jagiellońska

• 8 listopada 2026 r. o godz. 9.30 Kościół NSPJ, ul. Kopernika

947260PB1-A-G

ARKA
USŁUGI POGRZEBOWE
ARKA
Elżbieta Michałowska Anna Michałowska
OLSZTYN (Zatorze), ul. M. Zientary-Malewskiej 2A
89 534 72 42, 605 635 908
OLSZTYN (Jaroty), ul. Herberta 16/24
(wejście od Wilczyńskiego, naprzeciw „Medyka")
89 526 66 01, 605 665 909
www.arkaolsztyn.pl
Całodobowy przewóz zmarłych

13126opb1-a-G

Panu **Jackowi Cieszyńskiemu**
wyrazy głębokiego współczucia
w trudnych chwilach po śmierci
Mamy
składają
Dyrektor i pracownicy Regionalnego Centrum Krwiodawstwa i Krwiolecznictwa w Olsztynie

946260PB1-A-G

NAGROBKI POJEDYNCZE • NAGROBKI PODWÓJNE • NAGROBKI URNOWE • RZEŹBY
PIK GRANIT KAMIENIARSTWO
Oryginalne i wytworne nagrobki, eleganckie oraz unikalne rzeźby, idealnie dopełnią wygląd nagrobka.
Do każdego zlecenia podchodzimy indywidualnie i jest ono dla nas swoistym wyzwaniem.
*
Zadowolenie klienta to podstawa, stawiamy je sobie jako najwyższą poprzeczkę.
PIK GRANIT
Pasłęk, ul. Sprzymierzonych 15
Zakład czynny jest w godzinach: pon.-pt. 9.00-17.00, sob. 9.00-13.00
tel. 511 273 884, e-mail: biuro@pikgranit.pl
www.pikgranit.pl

48425otbr-b-M

Panu **Joannie Sulżyckiej**
wyrazy głębokiego współczucia z powodu śmierci
Brata
składają
Dyrektor i pracownicy Zespołu Zakładów Opieki Zdrowotnej im. Jerzego Pióro w Dobrym Mieście

945260PB1-A-G

NIERUCHOMOŚCI

sprzedam

WWW.DOMKIANGIELSKIE.PL 503-103-703

do wynajęcia

ZAKŁAD lub fotel fryzjerski wynajmę, 48 605-34-83-61

AUTO-MOTO

sprzedam

MITSUBISHI ASX 2016, 1,6L, 71tys. km, 40tys zł - nowe opony konserwacja podwozia, 502-868-707

ROLNICTWO

zwierzęta hodowlane

KURY nioski z jajem, 600500710.

Panu **Markowi Białogrzywemu**
wyrazy głębokiego współczucia z powodu śmierci
Mamy
składają
koleżanki i koledzy z Departamentu Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego Urzędu Marszałkowskiego Województwa Warmińsko-Mazurskiego w Olsztynie

940260PB1-A-G

www.autoczesci-korkuc.pl
KORKUĆ
CZĘŚCI UŻYWANE – KASACJA POJAZDÓW
KUPIMY KAŻDE AUTO TEL. 89 511 91 00
ul. Olsztyńska 14D, DYWITY k. Olsztyna

68426OTBR-A-G

eprasa.pl 27dd5ceb02

30 października-5 listopada 2026

Treść programu i foto dzięki uprzejmości: Prasowej Agencji Telewizyjnej, Canal Plus, Polsatu, TVP1, TVP2, TV4, TVN, TVN7, TV Puls, TV Trwam, TVP Kultura
INFORMUJEMY, ŻE REDAKCJA NIE PONOSI ODPOWIEDZIALNOŚCI ZA ZMIANY W PROGRAMACH TV
Wydawca: Dodatek sp. z o.o., ul. Wiatrakowa 11/3, 85-115 Bydgoszcz, tel. 516-018-821, e-mail: iwona@magraf.pl. Redaktor naczelny: Sławomir Grzmiel
ISSN 1643-2460 • Skład komputerowy: Magraf sp.j.
NR 44

Piątek

22:30 TVN

Kler
Obyczajowy, Polska 2018

Trzej księża spotykają się w każdą rocznicę katastrofy, którą wspólnie przeżyli. Wspólnie celebrują cud życia i doskonale się bawią, choć na co dzień układa im się różnie. Lisowski (Jacek Braciak) pracuje w kurii w wielkim mieście. Robi karierę, ale nieustannie marzy o posadzie w Watykanie. Drugi z księży - Trybus (Robert Więckiewicz) to wiejski proboszcz. Ksiądz ulega ludzkim słabościom i wdaje się w romans ze swoją gospodynią. Kukuła (Arkadiusz Jakubik) posiada żarliwą wiarę, ale z dnia na dzień traci zaufanie do parafian. Wkrótce ich losy znowu się ze sobą splotą...

INNE DATY EMISJI: ŚRODA, 23:05

Sobota

23:35 TVP KULTURA

Milczenie owiec
Thriller, USA, 1990

Clarice Sterling, jeszcze nawet nie agentka FBI, a dopiero zdolna studentka waszyngtońskiej akademii, zostaje włączona do śledztwa w sprawie psychopatycznego mordercy kobiet, Buffalo Billa, obdzierającego ze skóry swe kolejne ofiary. Clarice otrzymuje zadanie nawiązania kontaktu z innym wielokrotnym mordercą: wybitnym psychiatrą, doktorem Hannibalem Lecterem, który z kolei pożera swe ofiary żywcem. Dziewczyna ma nakłonić siedzącego w więzieniu Lectera, by naprowadził FBI na ślad Buffalo Billa...

INNE DATY EMISJI: PIĄTEK, 20:00

Niedziela

17:00 TV PULS

Forrest Gump
Obyczajowy, USA, 1994

Akcja rozpoczyna się w latach 50., gdy Forrest dorasta w Alabamie pod opieką matki, która mimo niskiego IQ syna wierzy, że ma on takie same szanse jak inni. Od najmłodszych lat chłopiec związany jest z Jenny - swoją jedyną przyjaciółką i miłością. Gdy dorasta (Tom Hanks), trafia do armii i zostaje wysłany do Wietnamu, gdzie zaprzyjaźnia się z Danem (Gary Sinise) i Bubbą (Mykelti Williamson). Po powrocie zdobywa uznanie jako bohater wojenny, zakłada firmę krewetkową, zaraża ludzi pasją do biegania, rozpoczyna modę na ping-ponga, a jego działania przypadkowo inspirują powstanie kultowych symboli i sloganów.

Poniedziałek

00:15 TVP KULTURA

Wożąc panią Daisy
Obyczajowy, USA, 1989

72-letnia Daisy Werthan jest bardzo bogatą Żydówką. Od dawna sprawia kłopoty najbliższym. Kapryśna i konfliktowa nie znajduje wspólnego języka z synem, Boolie (Dan Aykroyd), który mimo ciągłych scysji nie zrywa kontaktów z matką. Bardzo chce jej pomóc, choć ona nie oczekuje współczucia. Boolie kupuje matce nowy samochód i kategorycznie nalega, aby zgodziła się na zatrudnienie osobistego kierowcy, Murzyna Hoke'a (Morgan Freeman). Początkowa niechęć do czarnego mężczyzny z czasem przeradza się w szczerą przyjaźń, która przetrwa wszystkie burze.

INNE DATY EMISJI: NIEDZIELA, 14:30

Wtorek

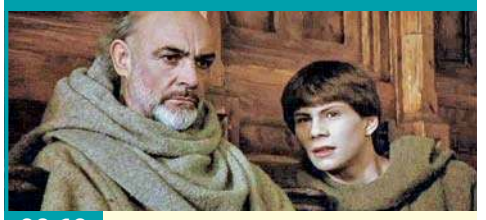
22:10 TVP 1

Teoria spisku
Sensacyjny, USA, 1997

Jerry Fletcher (Mel Gibson) jest nowojorskim taksówkarzem. Alice Sutton (Julia Roberts) pracuje dla rządu. Fletcher cierpi na stany lękowe i wierzy, że światem rządzi tajna organizacja. Przy okazji wydaje własny biuletyn na ten temat. Choć nikt mu nie wierzy, pewnego dnia zostaje on aresztowany przez tajne służby. Udaje mu się zbiec, ale teraz jest już pewien swoich podejrzeń, którymi dzieli się z Alice.

INNE DATY EMISJI: CZWARTEK, 23:55

Środa

00:10 TVP KULTURA

Imię róży
Fabularny, kryminał, Niemcy, Francja, Włochy, 1986

Akcja filmu toczy się w 1327 roku. Do benedyktyńskiego klasztoru przybywają franciszkanin William z Baskerville (Sean Connery) i jego młody uczeń Adso z Melku. Niebawem w klasztorze ma się odbyć przełomowa debata o słuszności ubóstwa Kościoła. Zaprzyjaźniony z Williamem opat prosi gościa o pomoc w wyjaśnieniu tajemniczych okoliczności śmierci jednego z mnichów. Gdy William rozpoczyna śledztwo, okazuje się, że przyszło mu rozwikłać nie jedno, ale całą serię tajemniczych zabójstw.

INNE DATY EMISJI: PONIEDZIAŁEK, 20:00

Czwartek

20:00 STOP-KLATKA

Suma wszystkich strachów
Thriller, Kanada, Niemcy, USA, 2002

Richard Dressler (Alan Bates), brytyjski arystokrata o nazistowskich poglądach, dąży do wywołania konfliktu między Rosją a USA. Gdy Nemerov (Ciarán Hinds) zostaje prezydentem Rosji, dyrektor CIA William Cabot (Morgan Freeman) wysyła do Moskwy grupę ekspertów, wśród których znajduje się analityk Jack Ryan (Ben Affleck). Jest on autorem pracy o nowym rosyjskim przywódcy, lecz mimo jego wiedzy i starań negocjacje nie przynoszą efektów. Sytuacja dramatycznie się pogarsza, gdy wybuchają bomby nuklearne w Czeczenii oraz na stadionie w Baltimore.

PIĄTEK • 30 października

TVP 1

04:55 **Wykrywacz kłamstw**
05:15 **Pytanie dnia** - rozmowa
05:35 **Reporterzy** - magazyn
05:45 **Oko na Świat** - magazyn
06:10 **Akacjowa 38** - serial, 2018
07:00 **Transmisja Mszy Świętej**
07:30 **Agape Blisko Ciebie**
08:00 **Serwis Info; Pogoda Info**
08:20 **Okrasa łamie przepisy** - magazyn kulinarny
09:00 **Ranczo** - serial kom., 2009
10:00 **Komisarz Alex** - serial krym.
11:00 **Ojciec Mateusz** - serial
12:00 **Serwis Info**
12:10 **Agrobiznes; Agropogoda**
12:40 **Magazyn Rolniczy**
12:50 **Rolnik szuka żony. Odwiedziny**
13:10 **David Attenborough i tajemniczy świat dźwięków** - dok., Wlk. Bryt., 2024
14:05 **Splątane losy** - serial
15:00 **Serwis Info**

15:10 **Reporterzy** - magazyn
15:35 **Gra słów. Krzyżówka** - teleturniej
16:00 **Dziedzictwo** - serial, Turcja
17:00 **Teleexpress**
17:20 **Pogoda**
17:25 **Jaka to melodia?** - teleturniej muzyczny
18:05 **Klan** - telenowela, Polska
18:40 **Akacjowa 38** - serial, 2018
19:30 **Program inform. 19.30**
19:55 **Pytanie dnia** - rozmowa
20:10 **Sport**
20:15 **Pogoda**
20:30 **Konflikt** - serial, 2024
21:30 **Powrót na Ranczo** - serial
22:05 **Okruchy losu - Mój biegun** - fab., Polska, 2013
23:45 **Rocky 2** - dram., USA, 1979
01:45 **Papusza** - dram., Polska, 2013
04:00 **Film dokumentalny**

TVP 2

04:30 **Na dobre i na złe - Walcz albo uciekaj** - serial, Polska, 2025
05:30 **M jak miłość** - serial, Polska, 2025
06:20 **Anna Dymna - spotkajmy się**
06:55 **Dla niesłyszących - Barwy szczęścia** - serial obycz., 2026
07:30 **Pytanie na śniadanie - w tym: Serwis Info i Pogoda Flesz**
11:45 **Operacja zdrowie** - magazyn medyczny
12:25 **Koło fortuny** - teleturniej
13:15 **Panna młoda** - serial obycz., Turcja, 2024
14:05 **Va Banque** - teleturniej
14:35 **Na sygnale** - serial fabularyzowany
15:05 **La Promesa** - serial obycz., 2024
16:00 **Koło fortuny** - teleturniej

16:35 **Familiada** - teleturniej
17:20 **Panna młoda** - serial obycz., Turcja, 2024
18:15 **Va Banque** - teleturniej
18:50 **Jeden z dziesięciu** - telet.
19:25 **Barwy szczęścia** - serial
19:55 **Domowe patenty** - felieton
20:05 **Barwy szczęścia** - serial obycz., 2026
20:40 **Kocham Cię, Polsko!** - zabawa quizowa
22:15 **Gabi Drzewiecka zaprasza** - magazyn muzyczny
23:15 **To jest grane** - magazyn muzyczny
23:50 **Porzucony** - serial, Wlk. Bryt., 2016
01:45 **Miłość w chmurach** - komedia romant., Niemcy, 2017
03:20 **Akacjowa 38** - serial

TVN

05:40 **Uwaga!** - program interwencyjny
05:55 **Ukryta prawda** - serial
06:50 **Kuchenne rewolucje** - program kulinarno-rozrywkowy
07:45 **Dzień Dobry TVN** - magazyn poranny
11:25 **Kuchenne rewolucje** - program kulinarno-rozrywkowy
13:40 **Ukryta prawda** - serial. 35-letnia Dagmara prowadzi salon sukien ślubnych. Niedawno zaręczyła się z Rafałem.
15:45 **Młode gliny** - serial krym., Polska
16:50 **Szpital św. Anny** - serial
17:55 **Detektywi** - program kryminalny
19:00 **Fakty**
19:30 **Sport**
19:40 **Pogoda** - informacje
19:50 **Uwaga!** - program interwencyjny

20:00 **Vinci II** - film, Polska, 2025. Robert „Cuma" Cumiński, emerytowany złodziej dzieł sztuki, prowadzi spokojne życie w Hiszpanii. Jego plany zmienia propozycja kolejnego skoku w Polsce, którą składa mu dawny znajomy - paser „Chudy".
22:30 **Kler** - obycz., Polska, 2018. Głośny i nagradzany film Wojtka Smarzowskiego ukazujący grzechy kościoła katolickiego w Polsce. ●
01:15 **Kuba Wojewódzki** - talk-show
02:20 **Uwaga!** - program interw.
02:35 **CSI: Kryminalne zagadki Las Vegas** - serial, USA
04:35 **Nauka jazdy** - reality show
05:05 **Jak to jest zrobione**

POLSAT

06:00 **Nowy dzień**
08:00 **Halo tu Polsat** - program informacyjno-rozrywkowy
11:40 **Na ratunek 112** - serial obyczajowy
12:20 **Gliniarze** - serial paradokumentalny. Młody motocyklista ginie w koszmarnym wypadku na podmiejskiej drodze. Biegli szybko odkrywają, że w maszynie celowo uszkodzono hamulce...
15:30 **Wydarzenia** - program informacyjny
15:50 **Pogoda**
15:55 **Gliniarze** - serial paradokumentalny
18:00 **Pierwsza miłość** - serial obyczajowy
18:50 **Wydarzenia** - program informacyjny
19:15 **Gość Wydarzeń** - rozmowa dnia
19:30 **Sport**
19:45 **Pogoda**

19:55 **Twoja Twarz Brzmi Znajomo** - program muzyczno-rozrywkowy
22:05 **Terminator: Mroczne przeznaczenie** - sens., USA, Hiszp., Węgry, 2019. Dani Ramos wiedzie proste życie w Mexico City u boku swego brata i ojca, gdy niezwykle zaawansowany i śmiertelnie niebezpieczny nowy Terminator - Rev-9 (Gabriel Luna) wyrusza w podróż w czasie, by ją odnaleźć i zgładzić.
00:50 **Mumia: Grobowiec Cesarza Smoka** - sens., USA, Niemcy, Chiny, 2008
03:20 **Nasz Nowy Dom** - program rozrywkowy
04:40 **Disco Gramy**
05:25 **Telezakupy TV Okazje**

TVP Kultura

05:50 **Afisz kulturalny**
06:00 **Dobry tytuł** - magazyn
06:40 **W poszukiwaniu dobrego filmu** - magazyn
07:05 **Olga Tokarczuk. Świata jest za dużo** - wywiad
07:50 **Rawhide - Zaginione plemię** - western, USA, 1959
08:55 **Tamte lata, tamte dni - Małgorzata Szejnert** - magazyn
09:30 **Blisko, coraz bliżej** - serial, Polska, 1986
11:00 **Retro kino - Strach** - dram., Wł., Niem., 1954
12:35 **Portrety - Van Gogh** - serial dok., Wlk. Bryt., 2024
13:55 **„Zapatrzeni w siebie"** - piosenki Marka Grechuty, 2007
14:55 **Spokój** - film TVP, 1976
16:30 **Blisko, coraz bliżej** - serial, Polska, 1986
18:00 **Tygodnik Kulturalny**
18:50 **Pamiętniki Sherlocka Holmesa** - serial, 1994

20:00 **Wieczór kinomana - Milczenie owiec** - thriller, USA, 1990 ●
22:15 **Pitbull** - serial policyjny, 2007
23:20 **Czwartkowy klub filmowy - Wstęp do filmu - Na ostrzu szpady**
23:25 **3 × Daniel Auteuil - Na ostrzu szpady** - film kostiumowy, Francja, Włochy, Niemcy, 1997
01:40 **Noc krótkich filmów - Do raju** - fab., Polska, 2023
02:10 **Nocny dokument - Ryuichi Sakamoto, Opus** - dok., Jap., 2023
03:55 **Tygodnik Kulturalny**
04:40 **Jak powstały nasze nazwiska?** - dok., Polska, 2017
05:20 **Teledyski**

Stopklatka

06:00 **Kabaretowe hity** - prog. rozrywk., Polska, 2024
06:50 **Wojciech Cejrowski. Boso przez Świat** - serial podróżniczy, Polska, 2007
07:50 **Robert Makłowicz** - serial kulinarny, Polska, 2023
09:45 **Wojny magazynowe Kanada** - reality show
10:55 **Aukcja w ciemno** - dokument, USA, 2013
11:55 **Komisarz Rex** - Powrót do Wiednia - serial krym., Austria, 2026
13:50 **Hudson i Rex** - serial krym., Kan., 2022
14:50 **Komisarz Montalbano** - serial, Wł., 1999. W holu budynku mieszkalnego znaleziono nagie zwłoki młodej kobiety. Ślady na ciele wskazują na brutalne morderstwo o podłożu seksualnym. Montalbano przystępuje do wyjaśniania okoliczności...

17:00 **Górski lekarz** - serial, Niem., 2026
18:00 **Komisarz Rex - Powrót do Wiednia** - serial krym., Austria, Niem., 2026
20:00 **Air America** - przyg., USA, 1990. Po niebie Laosu szaleją samoloty sterowane przez nieobliczalnych pilotów. Trwa tam wojna, podczas której amerykańscy piloci wspierają siły zwalczające komunistów.
22:30 **Poszukiwany, poszukiwana** - kom., Polska, 1973
00:05 **Lokatorka** - krym., Polska, 2021
02:50 **Leben** - dramat, Polska, 2024
03:35 **BFG: Bardzo Fajny Gigant** - bajka, Indie, USA, 2016

TVN 7

05:20 **Ten moment** - serial
05:55 **Żony Podlasia** - dokument
06:50 **Szkoła** - serial obycz., Polska
08:45 **Ukryta prawda** - serial
11:50 **W-11 Wydział Śledczy** - program kryminalny
13:55 **Detektywi** - program krym.
15:00 **Szpital św. Anny** - serial
16:00 **Ukryta prawda** - serial
17:00 **Sędzia Anna Maria Wesołowska** - serial sądowy
18:00 **Rozwód. Walka o wszystko** - program obycz.
19:00 **Ukryta prawda** - serial
20:00 **Na twoim miejscu** - kom., Polska, 2023
22:15 **Król życia** - obycz., Polska, 2015
00:20 **Oszukać przeznaczenie IV** - horror, USA, 2009
02:05 **Hotel Paradise** - reality show
03:00 **Wrota piekieł** - program rozrywkowy
03:55 **Usterka** - program poradnik.
04:30 **Dorota was urządzi**

TV 4

06:00 Strażnik Teksasu - film akcji **07:55** Bogaty Dom - Biedny Dom - program paradok. **08:55** Policjantki i Policjanci - serial paradok. **11:55** Na Ratunek 112 - serial obyczajowy **12:55** Trudne sprawy - program obyczajowy
16:55 Łowcy skarbów. Kto da więcej **18:00** Policjantki i Policjanci - serial paradok. **20:05** A na obiad... - program kulinarny **20:10** Czas wojny - sens., USA, 2011 W 1912 roku nastoletni chłopiec Albert jest świadkiem narodzin źrebaka, a następnie obserwuje rozwój młodego konia. Po kilku latach trafiają na front...
23:20 Gwiazdy kabaretu - program rozrywkowy **01:30** Opowiem Ci o zbrodni - serial krym. **03:25** Lubię disco! **04:25** Top 10 - Lista Przebojów **05:30** Telezakupy TV Okazje

TV Puls

06:00 **Policjanci z Miami** - serial
08:00 **Kobra - oddział specjalny** - serial kryminalny
10:00 **Zaklinaczka duchów** - serial fabularny
11:00 **Kotka** - serial, Meksyk
12:00 **Nie igraj z aniołem** - serial
13:00 **Wspaniałe stulecie** - serial
14:00 **Rodzinny interes** - serial
15:00 **Lombard. Życie pod zastaw** - paradokument
17:00 **Rodzinny interes** - serial
18:00 **Lombard. Życie pod zastaw** - paradokument
20:00 **Czas zemsty** - akcja, USA, Aruba, 2003
21:50 **Transporter 3** - akcja, Franc., 2008
23:50 **Bez twarzy** - akcja, USA, 1997
02:25 **Lombard. Życie pod zastaw** - paradokument
03:25 **Menu na miarę** - program kulinarny
04:25 **Taki jest świat** - przegląd
05:00 **Dyżur** - serial medyczny

TV Trwam

09:45 Jestem mamą **10:00** Inf. dnia **10:15** Rozmowy niedok. **11:25** Głos Polski **11:35** Natura et Homo **12:00** Anioł Pański **12:03** Inf. dnia **12:20** Głos serca **13:05** Lecz ludzi dobrej woli jest więcej **13:30** Msza św. **14:30** Drzwi do lasu **14:55** Słowo życia
15:00 Modlitwa do Bożego Miłosierdzia **15:20** Mocni w Wierze **15:50** Ma się rozumieć **16:00** Inf. dnia **16:10** Natura Obiektywnie **16:40** Post Scriptum **17:05** W sądeckiej krainie **17:30** Łączy Nas Historia **17:55** Poczet Wlk. Polaków **18:00** Anioł Pański
18:05 Inf. dnia **18:15** Westerplatte Młodych **19:00** Warto zauważyć... **19:30** Historie Starego Testamentu **19:45** Modlitwa z udziałem dzieci **20:00** Inf. dnia **20:20** Różaniec **20:50** Myśląc Ojczyzna **21:00** Apel Jasnog. **21:20** Inf. dnia **21:40** Polski Punkt Widzenia **22:00** Wolność ma swoją cenę

eprasa.pl 27dd5ceb02

SOBOTA • 31 października

TVP 1

05:15 Wykrywacz kłamstw
05:30 Pytanie dnia - rozmowa
05:55 Oko na Świat - magazyn
06:20 Balans bieli - magazyn
07:00 Transmisja Mszy Świętej
07:40 Rok w ogrodzie; Rok w ogrodzie Extra - mag.
08:20 Pełnosprawni - magazyn dla niepełnosprawnych
08:50 Rancz - serial kom., 2009
09:45 Felicita - serial obycz., Polska, 2026
11:15 Ojciec Mateusz - serial
12:00 Domowe patenty - felieton
12:10 Dobre strony - Masza Wągrocka i Wiktor Waligóra - rep.
12:30 Gwiazdy w południe - Sabrina - fab., USA, 1954
14:25 Okrasa łamie przepisy - magazyn kulinarny
15:00 Rolnik szuka żony - reality show

16:00 Zaraz wracam - serial, Polska, 2026
17:00 Teleexpress
17:20 Pogoda
17:30 Ojciec Mateusz - serial
18:40 Jaka to melodia? - teleturniej muzyczny
19:30 Program inform. 19.30
19:55 Pytanie dnia - rozmowa
20:00 Orędzie na uroczystość Wszystkich Świętych
20:05 Sport
20:15 Pogoda
20:25 Komisarz Alex - serial krym.
21:25 Hit na sobotę - John Q - fab., USA, 2002
23:30 Klasyka kina - Zaklinacz deszczu - obycz., USA, 1997
01:50 Mój biegun - fab., Polska, 2013
03:25 Jaka to melodia? - teleturniej muzyczny

TVP 2

05:10 Dla niesłyszących - Barwy szczęścia - serial obyczajowy, Polska, 2026
06:25 Dla niesłyszących - M jak miłość - serial obyczajowy, Polska, 2026
07:30 Pytanie na śniadanie - w tym: Serwis Info i Pogoda Flesz
11:25 Super Gary. Gotuj z Bosacką! - program rozrywkowy
12:05 W poszukiwaniu dobrego filmu - magazyn
12:40 Informacje kulturalne - magazyn
13:05 Panna młoda - serial obycz., Turcja, 2024
14:00 Familiada - teleturniej
14:35 Koło fortuny - teleturniej
15:10 Szansa na sukces. Opole 2027 - widowisko muzyczne

16:15 Na dobre i na złe - Tu się stanie coś niedobrego... - serial, Polska, 2026
17:10 Święto Reformacji
18:15 Omnibus - szybcy i mądrzy - teleturniej
19:10 Słowo na niedzielę - rozmowa
19:25 Rodzinka.pl - serial komediowy
20:30 The Voice of Poland - Bitwa - widowisko muzyczne
23:00 Program rozrywkowy
23:30 Postaw na milion - teleturniej
00:30 Ugotowany - obycz., USA, 2015
02:15 Obwiniony - dram., Wlk. Bryt., 2023
03:45 Rodzinka.pl - serial komediowy

TVN

05:40 Uwaga! - program interw.
05:55 Ukryta prawda - serial
06:50 Kuchenne rewolucje - program kulinarno-rozrywkowy
07:45 Dzień Dobry TVN - magazyn poranny
11:30 Bez kompleksów - reality show
12:35 Na Wspólnej Omnibus - serial obycz., Polska
14:10 MasterChef - program kulinarno-rozrywkowy
15:50 Podróż do wnętrza Ziemi - przygod., USA, 2008. Podczas ekspedycji naukowcy zostają uwięzieni w jaskini, którą mogą opuścić tylko jedną drogą - wiodącą coraz głębiej i głębiej do centrum Ziemi.
17:55 Taskmaster - reality show
19:00 Fakty
19:30 Sport
19:40 Pogoda - informacje
19:45 Azja Express - reality show

21:30 Bridget Jones III - kom., Franc., Irlandia, USA, Wlk. Bryt., Chiny, 2016. Renée Zellweger i Colin Firth - powracają w kontynuacji ikonicznej komedii o miłosnych i zawodowych przygodach Bridget Jones, autorki najzabawniejszego pamiętnika w historii kina i literatury.
23:55 Oszukać przeznaczenie V - horror, USA, Kan., 2011. Nieważne dokąd uciekniesz, nieważnie gdzie się schowasz... nie oszukasz śmierci.
01:45 Uwaga! - program interw.
02:00 CSI: Kryminalne zagadki Las Vegas - serial, USA
04:00 Nauka jazdy - reality show
04:35 Zamieszkać na plaży
05:05 Jak to jest zrobione

POLSAT

06:00 Nowy dzień
08:00 Halo tu Polsat - program informacyjno-rozrywkowy
11:55 SuperMarket Chef - dzisiejszy odcinek udowadnia, że w kuchni można połączyć kulinarną dyscyplinę z prawdziwą eksplozją smaku...
12:30 Nasz Nowy Dom - program rozrywkowy
14:55 Jak rozpętałem II wojnę światową, cz. 3 - Wśród swoich - kom., Polska, 1970
16:30 Awantura o kasę - teleturniej
17:40 Hitster. Muzyczna gra przebojów - teleturniej
18:50 Wydarzenia - program informacyjny
19:15 Prezydenci i Premierzy - rozmowy Jarosława Gugały
19:30 Sport
19:45 Pogoda

19:55 Kabaret na żywo - Młodzi i moralni.
22:05 Przymierze - sens., Wlk. Bryt., Hiszp., USA, 2023. Dramat wojenny opowiadający o losach amerykańskiego żołnierza, stacjonującego w Afganistanie, i lokalnego przewodnika, który ocalił mu życie.
00:50 Ben Hur - sens., USA, 2016. Żydowski arystokrata, Juda Ben-Hur żyje w Jerozolimie na początku pierwszego stulecia naszej ery, w czasach wielkiego niepokoju. Do miasta powraca jego przybrany brat, Messala Severus...
03:20 Świat według Kiepskich - serial komediowy
04:40 Disco Gramy
05:25 Telezakupy TV Okazje

TVP Kultura

06:05 Nisi Dominus de Vivaldi a Venise - koncert, Franc., 2023
07:00 Od ucha do ucha - Rondo • Czarne czy białe
07:35 Rewia Chaplina - kom., Wlk. Bryt., USA, 1959
09:45 Kosmos 1999 - serial, 1977
10:50 Wydarzenie aktualne
11:20 Dokument tygodnia - Jamie Wyeth: artysta bezkompromisowy - dok., USA, 2024
12:30 Zabawka - kom., Franc., 1976
14:10 Dzień z życia artysty - Waldemar Malicki - magazyn
14:50 O psie, który jeździł koleją - film familijny, 2023
16:40 Serialowa nostalgia - Czterdziestolatek - Judym, czyli czyn społeczny - serial, Polska, 1974

17:45 Tamte lata, tamte dni - Mirosław Baka - magazyn
18:25 Retro kino - Strach - dram., Włochy, Niemcy, 1954
20:00 Bilet do kina - Wściekły Byk - dram., USA, 1980
22:20 Polskie znaki - Rzeczy ostatnie - koncert, 2025
23:35 Wieczór kinomana - Milczenie owiec - thriller, USA, 1990 ●
01:45 Wydarzenie aktualne
02:05 Pitbull - serial policyjny, 2007
03:00 Kulturalni - magazyn
03:50 Podróże z historią - Z życia wyższych sfer - dok., Polska, 2017
04:25 Lila Kiejzik - portret - dok., Polska, 2022
05:00 Teledyski

Stopklatka

06:00 Komisarz Rex - serial krym., Wł., Austria, 2004
10:00 Hudson i Rex - serial krym., Kan. Charlie i Rex próbują zlikwidować szajkę złodziei samochodów po tym, jak jeden z członków zespołu został poważnie ranny, interweniując podczas próby kradzieży.
12:00 Vera - serial krym., Wlk. Bryt., 2015. Po odkryciu szczątków nastolatki do połowy zakopanej w lesie w Northumberland Vera i jej zespół w końcu zajmują się tajemnicą sprzed trzydziestu lat.
14:05 Za horyzontem - przyg., USA, 1992
17:00 Stawka większa niż życie - Hotel Excelsior - serial, Polska, 1968. Hans Kloss musi rozwikłać zagadkę śmierci szefa gdańskiej siatki szpiegowskiej.

20:00 Braterstwo wilków - serial przyg., Franc., 2000. We francuskiej prowincji Gévaudan grasuje tajemnicza bestia...
23:05 Krąg - horror, USA, 2002. „The Ring" to filmowa wyprawa z dreszczykiem, przy której mocno trzeba się trzymać fotela od szokującego początku do zaskakującego zakończenia.
01:40 The Ring 2 - horror, USA, 2004
03:55 Mgła - horror, Kan., USA, 2005. Sto lat temu czterech założycieli Antonio Bay Castle, Wayne, Malone i Williams dopuścili się strasznej zbrodni w celu ocalenia miasteczka przed epidemią...

TVN 7

05:20 Ten moment - serial
05:50 Wiza na miłość - serial
06:45 Bugs Bunny Builders - animacja
07:00 Richie milioner - kom., USA, 1994
09:05 Unboxing - Wielkie Otwarcie - reality show
09:40 The Floor - teleturniej
10:50 Ukryta prawda - serial
11:25 Mówię Wam - talk-show
12:50 Ukryta prawda - serial
13:55 Szpital św. Anny - serial
15:55 Detektywi - program krym.
16:55 Aquaman - przygod., USA, Australia, 2018
20:00 Transformers: Ostatni rycerz - przyg., USA, 2017
23:15 Wygrać ze śmiercią - sens., USA, 1989
01:25 Zbliżenie. Mówię Wam - talk-show
02:15 Coś w wodzie - sens., USA, 2024
04:05 Usterka - program poradnik.
04:40 Dorota was urządzi

TV Puls

06:00 Kobra - oddział specjalny - serial kryminalny
09:00 Taki jest świat - przegląd wydarzeń z całego globu
09:25 Boso przez świat - program podróżniczy Wojciecha Cejrowskiego
10:00 Lombard. Życie pod zastaw - paradokument
20:00 Lodowy szlak - akcja, USA, 2020. W jednej z kopalni doszło do potężnej eksplozji, w wyniku której grupa pracowników została uwięziona w śmiertelnej pułapce. Aby ich uratować, konieczne jest dostarczenie specjalnego sprzętu
22:10 Zabójca - akcja, USA, Kan., 2007
00:35 Jestem zemstą - thriller, USA, 2016
02:15 Dyżur - serial medyczny
03:20 Taki jest świat - przegląd
04:00 Menu na miarę
05:00 Dyżur - serial medyczny

TV 4

06:00 Łowcy skarbów. Kto da więcej **07:00** Galileo - ciekawostki popularno-naukowe **09:05** JesteśmyDlaDzieci - program edukacyjny **09:30** A na obiad... - program kulinarny **09:35** Galileo - ciekawostki popularnonaukowe
10:45 Mini Galileo - intrygujące zagadki ze świata nauki i techniki **11:15** Pan i władca: Na krańcu świata - sens., USA, 2003 **14:25** SuperMarket Chef **14:55** Policjantki i Policjanci - serial paradok. **20:05** A na deser... - program kulinarny
20:20 Sprawiedliwi - Wydział Kryminalny - serial policyjny **00:20** Gwiazdy kabaretu - program rozrywkowy **02:25** STOP Drogówka - serial policyjny **03:25** Lubię disco! **04:25** Top 10 - Lista Przebojów **05:30** Telezakupy TV Okazje

TV Trwam

09:00 Pani Mazowsza **10:00** Inf. dnia **10:15** Retrospekcja **10:35** Słowo życia **10:40** Polski Punkt Widzenia **11:00** Kropelka radości **12:00** Anioł Pański **12:03** Inf. dnia **12:20** Warto zauważyć... **12:50** Natura Obiektywnie **13:20** Ocalić od zapomnienia **13:30** Msza św. **14:30** Przegląd Tyg. „Niedziela"
14:35 Słowo życia **14:40** Św. na każdy dzień **14:45** Jak wygrać małżeństwo? **15:00** Dzielna niewiasta **15:15** Mateczniki Polskości **15:30** Wierzę w Boga **16:00** Inf. dnia **16:10** Historia PL **16:30** Uwielbienie ze Świętymi **17:20** Świętość - cel naszego życia **17:30** Przełamując bariery
17:55 Poczet Wlk. Polaków **18:00** Anioł Pański **18:05** Inf. dnia **18:15** Rozmowy niedok. **19:25** Św. na każdy dzień **19:30** Manna z Nieba **19:45** Modlitwa z udziałem dzieci **20:00** Inf. dnia **20:20** Różaniec **20:50** Myśląc Ojczyzna **21:00** Apel Jasnog. **21:20** Inf. dnia

NIEDZIELA • 1 listopada

TVP 1

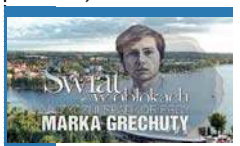
05:00 Sprawdzamy - magazyn
05:25 Sprawa dla reportera
06:15 Wszyscy Święci - z Kazimierza Dolnego - felieton
06:30 Rolnik szuka żony. Odwiedziny
06:55 Słowo na niedzielę
07:00 Transmisja Mszy Świętej
08:00Tydzień - magazyn
08:30 Wszyscy Święci - z Kazimierza Dolnego - felieton
08:40 U Pana Boga w ogródku - serial komediowy, 2008
09:25 Wszyscy Święci - z Kazimierza Dolnego - felieton
09:40 Ojciec Mateusz - serial
10:30 Wszyscy Święci - z Kazimierza Dolnego - felieton
10:45 Wezwany z kamieniołomu - dok., Polska, 2026
11:55 Między ziemią a niebem
12:00 Anioł Pański, Watykan
12:15 Między ziemią a niebem

12:55 Wszyscy Święci - z Kazimierza Dolnego - felieton
13:05 Lalka - serial, 1977
14:35 Po prostu przyjaźń - kom. obyczajowa, 2016
17:00 Teleexpress; Pogoda
17:35 Daję słowo - Maciej Orłoś - talk-show
18:35 Program rozrywkowy
19:30 Program inform. 19.30
19:55 Pytanie dnia - rozmowa
20:05 Sport; Pogoda
20:25 Gra z Cieniem - serial
21:25 Rolnik szuka żony - reality show
22:20 Rolnik szuka żony. Odwiedziny
22:50 Mama - dramat, Francja, Hiszp., 2015
00:50 John Q - fab., USA, 2002
02:50 Zaklinacz deszczu - obycz., USA, 1997

TVP 2

04:50 Dla niesłyszących - Barwy szczęścia - serial obycz., 2026
06:30 Dla niesłyszących - M jak miłość - serial, Polska
07:30 Pytanie na śniadanie - w tym: Serwis Info i Pogoda Flesz
11:00 Domowe patenty - Cykl audycji przedstawiających pomysły na elementy dekoracyjne i użytkowe do domu, które każdy może samodzielnie zrealizować.
11:05 Jak to się skończy? - dok., Polska, 2026
11:40 The Voice of Poland - Bitwa - widowisko muzyczne
14:00 Familiada - teleturniej
14:35 Koło fortuny - teleturniej
15:10 Szansa na sukces. Opole 2027 - widowisko muzyczne

16:15 Świat w obłokach - muzyczni spadkobiercy Marka Grechuty - koncert, 2026
17:15 Mistrzowie sceny - Wspomnienia tych, co odeszli - widowisko
18:15 Omnibus - szybcy i mądrzy - teleturniej
19:10 Paryż może poczekać - kom. obyczajowa, Jap., USA, 2016
20:50 Mój syn Ezra - fab., USA, 2023
22:40 Dla ciebie wszystko - obycz., USA, 2014
00:40 Matylda - serial kostiumowy, 2024
01:35 Porzucony - serial, Wlk. Bryt., 2016
03:25 Ugotowany - obycz., USA, 2015

TVN

05:40 Uwaga! - program interwencyjny
05:55 Ukryta prawda - serial
06:50 Kuchenne rewolucje - program kulinarno-rozrywkowy
07:45 Dzień Dobry TVN - magazyn poranny
11:30 Unboxing - Wielkie Otwarcie - reality show
12:10 Azja Express - reality show
14:00 Kuchenne rewolucje - program kulinarno-rozrywkowy
15:10 Władca Pierścieni: Wojna Rohirrimów - przygod., USA, N. Zel., Jap., 2024. Opowieść o losach rodu Helma Żelaznorękiego, legendarnego króla Rohanu.
17:55 Nowa Szelągowska
19:00 Fakty
19:30 Sport
19:40 Pogoda - informacje

19:45 MasterChef - program kulinarno-rozrywkowy
21:20 Sami swoi: Początek - kom., Polska, 2024. Opowieść o nieznanych dotąd widzom wydarzeniach z życia dwóch rodzin - Karguli i Pawlaków.
23:45 Wonder Woman - przygod., USA, Chiny, Hong Kong, 2017. Zanim stała się Wonder Woman, była Dianą, księżniczką Amazonek wyszkoloną na niepokonaną wojowniczkę.
02:45 Superwizjer - magazyn reporterów
03:25 Uwaga! - program interw.
03:45 Down the road - dokument
04:45 Nauka jazdy - reality show
05:15 Zamieszkać na plaży

POLSAT

06:00 Nowy dzień
08:00 Halo tu Polsat - poranny program informacyjno-rozrywkowy
11:00 Ewa gotuje - program kulinarny. Tym razem Ewa Wachowicz przyrządzi potrawy, które doskonale zna każda polska pani domu, ale będzie też kilka rzeczy, którymi uda się zaskoczyć widzów...
11:40 Pani Doubtfire - kom., USA, 1993
14:15 Twoja Twarz Brzmi Znajomo - program muzyczno-rozrywkowy
16:30 Awantura o kasę - teleturniej
17:40 Hitster. Muzyczna gra przebojów - teleturniej
18:50 Wydarzenia - program informacyjny
19:15 Sport
19:25 Pogoda
19:30 Być gwiazdą

19:55 Dancing with the Stars. Taniec z Gwiazdami - program taneczno-rozrywkowy
22:40 Ogniem i mieczem - sens., Polska, 1999. Akcja rozgrywa się na Kresach Wschodnich I Rzeczpospolitej w latach 1648-1651. Jan Skrzetuski (Michał Żebrowski) - poseł księcia Jeremiego Wiśniowieckiego (Andrzej Seweryn), wracając z Krymu, ratuje życie kozackiemu pułkownikowi Bohdanowi Chmielnickiemu (Bohdan Stupka).
02:40 Gęsia skórka 2 - sens., USA, Wlk. Bryt., 2018
04:40 Disco Gramy - program muzyczny
05:25 Telezakupy TV Okazje

TVP Kultura

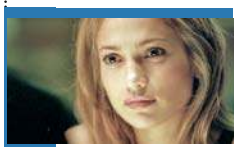
06:00 Uwierz - recital Stanisławy Celińskiej
07:10 Rozmowy (nie)wygodne - Dorota Stalińska
07:45 Od ucha do ucha - Bajnutki - Przygoda Frani • Wiersze dla dzieci - Kaczka-dziwaczka
08:00 Nabożeństwo luterańskie w Radomiu
09:00 Przystań nad Biblią
09:15 J.S. Bach Kantata BWV 6. Zostań z nami, gdyż ma się ku wieczorowi.
10:00 Pamiętniki Sherlocka Holmesa - serial, 1994
11:00 Kosmos 1999 - serial
12:00 Teatr Telewizji - Dziady - spektakl, 1959
12:55 Myśmy już byli. Bohaterowie Starych Powązek - dok., Polska, 2024
13:45 „...bo to życie to bal jest nad bale..." - koncertu, 2005
14:30 Wożąc panią Daisy - obycz., USA, 1989 ●

16:15 Czterdziestolatek - serial,
17:15 Niedziela z... rolami Jana Frycza
18:05 Ostoja - fab., Polska, 2012
20:00 Niezwykła wędrówka Harolda Fry'a - fab., Wlk. Bryt., 2023
21:55 Porozmawiajmy szczerze - Adam Michnik
22:30 Hopper i Vermeer: dialog o samotności - dok., 2023
23:35 Noc krótkich filmów - Do raju - fab., Polska, 2023
00:05 Polskie znaki - Rzeczy ostatnie - koncert, 2025
01:10 Kino nocne - Wściekły Byk - dram., USA, 1980
03:25 Niedziela z... rolami Jana Frycza
04:10 Zamek czy lepianka - dokument, Polska, 2015
05:35 Teledyski

Stopklatka

06:00 Komisarz Rex - serial krym., Wł., Austria, 2004
10:00 Hudson i Rex - serial krym., Kan., 2023. Para gotowych na wszystko uzbrojonych rabusiów przedziera się przez St. John's. Charlie i Rex, który ruszają ich śladem, ze zgrozą...
13:00 Komisarz Montalbano - serial, Wł., 1999. Zostaje podpalony lokalny sklep, a jego właściciel znika bez śladu. Montalbano wszczyna śledztwo.
15:30 BFG: Bardzo Fajny Gigant - bajka, IN, USA, 2016
17:30 Stawka większa niż życie - serial, Polska. Do Warszawy przyjeżdża profesor von Hennig - będzie pracował nad nową bronią. Hans Kloss chce zdobyć jej plany, aby to zrobić stara...

20:00 Oczy anioła - thriller, USA, 2001
22:05 Jeszcze Raz - kom., Polska, 2008. Anna jest atrakcyjną 40-letnią rozwódką. Mimo że ma za sobą kilka nieudanych związków, nadal wierzy w wielką miłość.
00:00 Krzyk - horror, USA, 1996
02:20 Handlarz dziełami sztuki Hitlera - dokument, Wlk. Bryt., 2014
03:40 Zulus Czaka - Cytadela - serial, USA, 2001
05:45 High Life - kom., Polska, 2024. Urban, zapalony raper ze wsi, marzy o wielkiej muzycznej karierze. Próbuje dostać się na konkurs talentów wraz z ojcem rolnikiem...

TVN 7

05:05 Ten moment - serial
05:40 Wiza na miłość - serial
06:40 New Looney Tunes III - animacja
06:55 Bez kompleksów - reality show
07:55 Duma: Podróż do domu - przygod., USA, 2005
10:05 The Floor - teleturniej
11:30 Top Model - reality show
12:55 Ukryta prawda - serial
14:55 Szpital św. Anny - serial
16:55 Detektywi - program kryminalny
17:55 Clifford: Wielki czerwony pies - film rodzinny, USA, Kan., Wlk. Bryt., 2021
20:00 Aquaman i zaginione królestwo - przygod., USA, Wlk. Bryt., Kan., 2023
22:45 Egzekutor - sens., USA, 1996
01:00 Wszystko, wszędzie, naraz - przygod., USA, 2022
03:45 Prawdziwy horror - serial
04:45 Fachowcy - program paradokumentalny

TV Puls

05:45 Taki jest świat - przegląd wydarzeń z całego globu
06:10 Hrabia Monte Christo - przygod., USA, 2002
08:50 Willow - familijny, USA, 1988
11:20 Noe: Wybrany przez Boga - przygod., USA, 2014
14:30 33 - akcja, USA, Chile, 2015. Film opowiada prawdziwą historię 33 chilijskich górników, którzy po zawaleniu się kopalni spędzili pod ziemią 69 dni.
17:00 Forrest Gump - obycz., USA, 1994 ●
20:00 Pompeje - katastrof., Kan., Niemcy, USA, 2014
22:05 Joanna d'Arc - przygod., 1999
01:25 Dzień zagłady - akcja, USA, 1998
04:00 Taki jest świat - przegląd wydarzeń z całego globu
04:25 Dyżur - serial medyczny
05:00 Dzielnica strachu - serial

TV 4

06:00 Mistrzowie budownictwa. Zamki templariuszy - dok., Francja, 2022 **07:05** Zamki krzyżowców: budowle nie do zdobycia - dok., Francja, 2022 **08:10** Galileo - ciekawostki popularnonaukowe **09:10** A na deser... - prog. kulinarny
09:25 Galileo - ciekawostki popularnonaukowe **10:30** Faceci w czerni 3 - sens., USA, 2012 **12:40** Czas wojny - sens., USA, 2011 **15:45** Kabaret na żywo - Młodzi i moralni. **17:55** Uroczysko - serial krym.
20:00 Sprawiedliwi. Trójmiasto **00:00** STOP Drogówka - serial policyjny **01:00** Alpinista - dokument, USA, 2021 **03:05** Cudownych rodziców mam - Ludzie sukcesu opowiadają o swoich rodzicach, **03:25** Lubię disco! **04:25** Top 10 - Lista Przebojów **05:30** Telezakupy TV Okazje

TV Trwam

09:25 Przegląd Tyg. „Niedziela" **09:30** Msza św. **10:30** Jeden Kościół, wielu Świętych **11:00** Głos serca **11:45** Solidarność - narodziny Wolności **12:00** Anioł Pański z Ojcem Św. Leonem XIV **12:15** Papież Polak do Rodaków **12:55** Świętość - cel naszego życia
13:00 Ostatnie rodeo **14:55** Władysław hr. Zamoyski - Pan z Wielkopolski - Władca Tatr **16:00** Inf. dnia **16:10** Koncert życzeń **16:50** Mateczniki Polskości **17:00** Natura et Homo **17:30** Sól ziemi **17:55** Poczet Wlk. Polaków **18:00** Anioł Pański **18:05** Inf. dnia **18:15** Rozmowy niedok.
19:25 Św. na każdy dzień **19:30** Baśniowy teatr lalek **20:00** Inf. dnia **20:20** Różaniec **20:50** Myśląc Ojczyzna **21:00** Apel Jasnog. **21:20** Inf. dnia **21:40** Retrospekcja **21:45** Stan Bezp. Państwa **21:55** Św. na każdy dzień **22:00** Mocni Jego mocą **22:45** Jak wygrać małżeństwo?

eprasa.pl 27dd5ceb02

„WOLNA POLSKA, WOLNE WĘGRY”. OLSZTYŃSKIE W PAŹDZIERNIKU ’56

W dniu 30 października 1956 r. przed godziną 14 zostałem wydelegowany służbowo na plac Armii Czerwonej w celu obserwacji manifestacji organizowanej przez studentów W[yższej] S[zkoły] R[olniczej] z Olsztyna. Na plac ten udałem się o godzinie 13.30 i gdy zaszedłem, była tam już grupka ludzi, którzy słuchali przemówienia studenta (...)” – w taki sposób zaczyna się „Notatka informacyjna” sporządzona dzień po opisywanych wydarzeniach przez funkcjonariusza komunistycznego aparatu represji z Olsztyna, wpięta w grubą teczkę, gdzie zebrano informacje z całego regionu ukazujące nastroje społeczne w poszczególnych miejscowościach. Czego możemy się dowiedzieć z tych materiałów?

Kontrolowana rewolucja?

Październik 1956 r. Czas buntu i nadziei? A może sterowany przełom? Jeszcze niedawno, bo w czerwcu 1956 r., czołgi jeździły po ulicach zbuntowanego Poznania, a premier Józef Cyrankiewicz grzmiał w radiowym przemówieniu: „Każdy prowokator czy szaleniec, który odważy się podnieść rękę przeciw władzy ludowej, niech będzie pewien, że mu tę rękę władza ludowa odrąbie!”.

I oto minęło kilka miesięcy... 19 października do władzy powrócił Władysław Gomułka – komunista, którego kilka lat wcześniej inni komuniści pozbawili tej władzy a potem... pozbawili wolności. Teraz Gomułka zagwarantował sowietom, że Polska nie wystąpi z „sojuszu”, a „socjalizm” nad Wisłą zostanie utrzymany. W ten sposób na nowo stał się ich człowiekiem w Warszawie. Otworzyło to nowy etap w procesie destalinizacji. Z jednej strony w całym kraju organizowano wiece poparcia dla nowego kierownictwa „partii i państwa”. Z drugiej... wiele odgórnych inicjatyw wymykało się spod kontroli.

Polacy oczekiwali czegoś więcej. Ich nadzieje najlepiej chyba obrazują... dokumenty komunistycznego aparatu represji. Już nie tak brutalny w swych codziennych działaniach, nawet chwilowo wydawało się, że w konfrontacji ze społeczeństwem pozostający w defensywie, nadal skrzętnie zbierał informacje o ludzkich opiniach i poglądach, o wiecach i zebraniach oraz o tym, kto, co i gdzie mówił...

Sięgnijmy więc po dokumenty wytworzone przez instytucję, która tylko z nazwy czuwała nad bezpieczeństwem. Przyjrzyjmy się z bliska poglądom mieszkańców Warmii i Mazur w październiku 1956 r.

21 października w Olsztynie

Największą dynamikę wykazywał Olsztyn – duże miasto, bogate w zakłady pracy. No i własna uczelnia wyższa, której studenci stanowili chyba najbardziej niepokorny element... Wrzenie wśród mieszkańców Olsztyna nie zaczęło się nagle. Podminowane nastroje społeczne, komentarze, czasem dyskusje niezbyt przychylne władzy docierały do odpowiednich instytucji już wcześniej. Tutejsi studenci podejmowali próby kontaktu z żołnierzami zgromadzonymi w kortowskich koszarach. Wzorem innych dużych ośrodków utworzyli Studencki Komitet Rewolucyjny. Organizowali zebrania. Ferment wylewał się poza uczelnię.

Tymczasem wieści płynące z Warszawy zainspirowały miejscowych dziennikarzy (a może pracowników Olsztyńskich Zakładów Graficznych?) do zorganizowania wiecu. Profesor Ryszard Tomkiewicz opowiada o tych wydarzeniach szczegółowo w swojej książce pt. „Olsztyński rok 1956. Rola studentów w wydarzeniach” (Olsztyn 2007), więc nie będę w tym miejscu powtarzać ustaleń tego historyka. Zainteresowanych odsyłam do jego publikacji. Tu dodam jedynie, że olsztyński wiec poparcia dla Gomułki 21 października okazał się tylko wstępem do kolejnych wydarzeń, a tych władza już nie zawsze mogła kontrolować.

Węgorzewo, Kętrzyn, Pasłęk...

A przecież nie tylko Olsztyn... 23 października, Węgorzewo, wiec w tamtejszym domu kultury i postulaty, aby znieść aparat ucisku, zlikwidować przywileje dla partyjnych i ubeków, „zwolnić i zrehabilitować wszystkich członków AK, którzy przebywają w więzieniu”, odsunąć od kierowniczych stanowisk skompromitowanych partyjniaków. Co ciekawe, wśród osób wysuwających te żądania było... trzech informatorów UB! Na zakończenie odśpiewano pierwszą zwrotkę „Międzynarodówki”. Czy dlatego, że jakoś nadzór nad wiecem potrafili zachować komuniści? A może właśnie ta pierwsza zwrotka znienawidzonej pieśni oddawała rzeczywiste nastroje buntu, które wtedy przeżywali uczestnicy wydarzenia? „Wyklęty powstań ludu ziemi/powstańcie, których dręczy głód...” Dla obserwatora z bezpieki to nie „Międzynarodówka” była jednak najważniejsza. W dalszej części notatki zapisał, że uczestnicy zaśpiewali także „Rotę”, i podkreślił, że zakończyli tę pieśń zwrotem „Tak nam dopomóż Bóg”.

W gromadzie Nowa Różana, pow. Kętrzyn, na zebranie Gromadzkiego Frontu Jedności Narodu – społecznej przystawki działającej zgodnie z komunistycznym rytuałem – wdarło się kilku miejscowych rolników. Jeden z nich, Czesław Świerszcz, „wdarł się na trybunę i począł w wulgarny sposób ubliżać miejscowym władzom (...), po czym zaczął wykrzykiwać: »Precz z Rokossowskim, Gomułką«, wznosił okrzyki: »Niech żyje sanacja« oraz (...) »My żądamy powrotu do Polski Wilna i Lwowa«”.

24 października, Pasłęk. Tu zorganizowano otwarty wiec, na którym władze dołożyły starań, aby kontroli nad wydarzeniem nie przejęły... „elementy chuligańskie”. Dlatego w sprawozdaniu powiatowego delegata do spraw bezpieczeństwa publicznego tylko dwa wystąpienia zostały uznane za niebezpieczne.

eprasa.pl 27dd5ceb02

„Bania Czesław powiązany z byłymi członkami organizacji młodzieżowej (...) domagał się wyjaśnienia, za co byli aresztowani Rundżjo i inni członkowie nieleg[alnej] organizacji". Kleofas Rundżjo był legendą pasłęckiej młodzieży. Wraz z kolegami założyli tajną organizację pod nazwą Związek Skautów Polski Walczącej. Autor drugiego wystąpienia pozostał nieznany. Domagał się przywrócenia rogatywek w Wojsku Polskim. W czasach Rokossowskiego wprowadzono okrągłe czapki, które kojarzyły się z sowieckimi mundurami.

„Boże coś Polskę" w Nowym Mieście Lubawskim

Tego samego dnia w Nowym Mieście Lubawskim odbył się wiec z udziałem około 4000 mieszkańców. W czasie zgromadzenia tamtejszy prezes sądu żądał „kategorycznie rozliczenia się z tymi, co stosowali kult jednostki". Można by rzec, wystąpienie zgodne z duchem gomułkowskiej odwilży sterowanej! Ale głos zabrał również pracownik gminnej spółdzielni Jan Jeda, w 1950 r. skazany na 12 lat więzienia za kierowanie konspiracyjną Polską Organizacją Młodzieży Katolickiej. W 1956 r. zwolniony na mocy amnestii, cały czas jednak poddawany był kontroli operacyjnej ze strony UB. Mimo to nie obawiał się używać ostrych słów. Według informatora bezpieki podczas wiecu głosił, że „w Urzędzie Bezpieczeństwa Publicznego wybijali zęby, kręcili [sic] kości i więzili (...) niewinnych ludzi. Jako żądanie stawiał: nauczanie religii w szkołach, żeby podręczniki szkolne były autorów polskich, aby zmienić organa władz (...), skończyć ze szpiclowaniem młodzieży, zdjąć gwiazdę ze szkoły". Tu tłum nie chciał śpiewać „Międzynarodówki". Odśpiewano za to „Boże, coś Polskę" i hymn państwowy. Następnie wysłano delegację do kościoła, aby „bić w dzwony".

Wyobraźmy sobie ten moment. W państwie programowo ateistycznym, gdzie Kościół i wiernych poddawano wykluczeniu i systematycznym prześladowaniom, starczyło kilka dni, aby kwestie wiary wróciły do kategorii spraw ważnych dla ogółu społeczeństwa. Jak przez wieki, tak i teraz, w październiku 1956 r., w Nowym Mieście Lubawskim ludzie idą do świątyni, aby za pomocą kościelnego dzwonu ogłosić światu coś ważnego! Czy będzie nadużyciem stwierdzenie, że w tym momencie Polacy odzyskiwali własną naturę i własne dusze? Tak, wiem... jest w tych rozważaniach nieco egzaltacji. Ale czy chwila, gdy narzucony śpiew „Międzynarodówki" został przerwany oddolnym, tłumnym, masowym „Jeszcze Polska nie zginęła", nie był sam w sobie patetycznym wydarzeniem?

Podczas wiecu w Nowym Mieście Lubawskim z tłumu wyłoniono jeszcze jedną delegację. Siedemnastoosobową grupę młodzieży skierowano do szkoły, aby zgodnie z postulatem Jana Jedy zdjąć dekorację w kształcie sowieckiej gwiazdy. Jednak, jak stwierdzono w dokumentach, „na interwencję funkcjonariuszy MO nie dopuszczono do tego", a jedna osoba została zatrzymana.

Giżycko, Morąg, Susz...

Podobne emocje dostrzegamy także w innych miejscowościach. W kolejnych dniach co najmniej kilkanaście zgromadzeń, wieców, a także oficjalnych zebrań, na których nieoczekiwanie głos zabierali „zwykli ludzie". Spontaniczne reakcje. W oficjalnych sprawozdaniach aparatu bezpieczeństwa „sprawcy" często byli nazywani chuliganami albo określani jako „pijacy".

W Giżycku wiec zorganizowano w kinie „Fala". Były oficer AK domagał się powrotu do kraju żołnierzy „spod Monte Cassino", przywrócenia stopni nadawanych przez gen. Władysława Sikorskiego, wyjaśnienia represji wobec Żymierskiego i Wyszyńskiego. Ktoś inny wysuwał postulat wycofania z Polski wojsk sowieckich. Na zebraniu w Suszu jeden z uczestników opowiadał o tym, jakoby Rokossowski już uciekł z Polski. W Morągu na masówkach w dwóch zakładach pracy wysuwano postulaty zastąpienia języka rosyjskiego lekcjami religii i nauczaniem języka zachodniego, skończenia z zagłuszaniem audycji radiowych z Zachodu oraz zreorganizowania lokalnych władz Polskiej Zjednoczonej Partii Robotniczej.

W Orzyszu domagano się uregulowania spornych kwestii między tamtejszą jednostką wojskową a cywilnymi władzami miasta. Tu i ówdzie podkreślano konieczność podniesienia jakości życia. Gdzie indziej tłum stojący w kolejce krzyczał do funkcjonariusza MO: „Skończyły się wasze rządy!". W Morągu gniew przechodnia skumulował się w słownym ataku na żonę funkcjonariusza WUBP. W Ostródzie, w pobliżu koszar znaleziono odręcznie wykonaną ulotkę: „Robotnicy! Związek Radziecki jest największym naszym wrogiem (...). Każdy z Was wie, że Rokossowski wydał rozkaz, aby Wojska Polskie (...) szły na Warszawę (...). Precz z bolszewizmem w Polsce!". Inne ulotki z tego samego miasta, pisane już na maszynie, głosiły: „Żądamy zniesienia komunizmu!", Gdzie indziej nieznane ręce rozbiły gablotę Towarzystwa Przyjaźni Polsko-Radzieckiej, a młodzież szkolna odmawiała uczenia się języka rosyjskiego. Niechęć do tego przedmiotu ujawniła się w liceum w Piszu. A w olsztyńskiej SP nr 6 podobno skandowano: „Religia! Religia!". Ksiądz Majcher w Dywitach miał się wyrazić: „W całej obecnej sytuacji jest to dobre, że tak daleko się ona posunęła, że już nie zawrócą, gdyby nawet chcieli do tych metod i form, jakie były za Stalina".

Tyle optymizmu nie mieli jednak nauczyciele. Wprawdzie w materiałach bezpieki cytowano olsztyńską nauczycielkę Janinę Chochłow, która „ostro krytykowała Związek Radziecki, widząc w nim wroga", ale w dokumentach możemy odnaleźć także stwierdzenie, iż „opierając się na prasie, nauczycielstwo wypowiada się, że rząd prowadzi taką samą politykę jak i dawniej, że żadnych różnic nie ma i że tylko zmienia się nieco forma tego samego kierunku".

Olsztyńscy studenci patrzą na Węgry

W tych dniach na ustach wszystkich pojawiło się słowo „Węgry". Masowe demonstracje w Budapeszcie pod hasłem „Niech żyją Polacy!" stały się katalizatorem wydarzeń, które do historii przeszły pod nazwą Powstania Węgierskiego. Zmiana władzy. Stary porządek wzywa na pomoc wojska sowieckie. Walki na ulicach. Te wieści poruszyły polską opinię publiczną. W całym kraju zmagania „bratanków" znad Dunaju postrzegano z ogromną sympatią, wręcz entuzjazmem. Czy może dziwić, że właśnie te wydarzenia spowodowały ponowne ożywienie na olsztyńskich ulicach?

Do najbardziej spektakularnych wydarzeń doszło 30 października 1956 r. Według materiałów bezpieki „Na placu Armii Czerwonej, po przybyciu pierwszej grupy studentów z flagami Węgier i Polski oraz zniczami, jeden ze studentów (...) do grupy kolejarzy powiedział, że chcą zmienić nazwę placu Armii Czerwonej na plac Bohaterów Węgierskich [w niektórych doniesieniach pojawia się nazwa „plac Powstańców Węgierskich" – W.B.].

Kolejarze usilnie sprzeciwiali się temu, twierdząc, że słusznym jest zmienić nazwę ulicy Stalina, lecz w żadnym wypadku nie należy zmieniać nazwy placu". Ciekawy ten dialog młodzieży studenckiej z przedstawicielami klasy robotniczej. Czy przypadkiem zebrała się tam „grupa kolejarzy", która „spontanicznie" chciała odwieść studentów od ich decyzji? A może ktoś „zadaniował" „działaczy w kolejarskich mundurach", by skanalizować nastroje młodzieży: Stalin może zniknąć, ale Armia Czerwona ma pozostać?

Z doniesień wynika, że młodzież (nie tylko studenci, ale także uczniowie) miała w tej kwestii inne zdanie. Skandowano: „Wolna Polska, wolne Węgry", „Sowieci do domu" „Precz z bezpieką", „My chcemy chleba". A gdy kolumna zaczęła mijać plac, wybiegło z niej kilku studentów, „nabijając tabliczki z nazwą placu »Bohaterów Węgierskich«".

Ponoć w tym momencie omal nie doszło do bójki z kolejarzami. Jeden z obecnych „wyzwał studentów od gówniarzy, twierdząc, iż przeszedł szlak od Lenino do Berlina przy boku Armii Czerwonej i stanowczo sprzeciwia się zmianie placu". Ktoś inny narzekał, że „młodzież ma za dużą wolność". Napięcia musiały być ogromne. Jakaś kobieta ponoć wychyliła się z okna i podała młodemu chłopakowi kredę do zamazania napisu „Pl. Armii Czerwonej". Po umocowaniu tabliczki z nową nazwą placu oraz flag obydwu państw studenci zaciągnęli dodatkowo wartę honorową. Wielu mieszkańców miasta reagowało na te zdarzenia oklaskami.

„Nie zasłaniać się Gomułką!"

Tymczasem pochód pomaszerował dalej. Na Placu Świerczewskiego doszło do przemówień. Ale gdy głos zabrał I sekretarz KW PZPR w Olsztynie Stanisław Tomaszewicz, nie pozwalano mu dojść do słowa. „Jeżeli mówił o przyjaźni ze Związkiem Radzieckim, wówczas gwizdano, a skoro powoływał się na referat tow. Gomułki dot[yczący] spraw związanych z sojuszem Polski i Związku Radzieckiego, wówczas skandowano »Nie zasłaniać się Gomułką!«". Zaś na słowa jednego z uczestników wiecu, dziennikarza Kowalskiego, który mówił o sobie jako o byłym AK-owcu i podkreślał, że „Polska żyć w odosobnieniu od innych państw obozu socjalistycznego i od Związku Radzieckiego nie jest w stanie", wówczas rozległo się skandowanie: „Jugosławia, Jugosławia!". Na koniec odczytano „projekt listu do Węgier – który to zgromadzeni gorąco poparli. Po czym odśpiewano hymn narodowy, a następnie »Rotę«. Rozchodzący się ludzie byli zadowoleni z odśpiewania »Roty«".

Emocje nie ustępowały od razu. I w czasie wiecu, i po nim zbierano w Olsztynie do puszek pieniądze dla Węgrów. Organizowano akcję oddawania krwi. Co jakiś czas pojawiały się ulotki. Głośno komentowano zmiany, zarówno w sposób pozytywny w stosunku do Gomułki, jak i negując zbyt powolne tempo reform. Z jednej strony „odwilż", z drugiej dalej rządy komunistów! Wyjazd sowieckich doradców i Rokossowskiego, ale nadal obecność w Polsce sowieckich garnizonów...

Czym zatem był rok 1956? Czasem wielkiego przełomu czy tylko kolejnym krokiem w długim procesie zmagań z systemem?

WALDEMAR BRENDA, HISTORYK, DOKTOR NAUK HUMANISTYCZNYCH, PRACUJE W DELEGATURZE IPN W OLSZTYNIE

eprasa.pl 27dd5ceb02

15. KOLEJKA III LIGI PIŁKARSKIEJ,
PIĄTEK: JAGIELLONIA II BIAŁYSTOK - POLONIA LIDZBARK WARMIŃSKI (13);
SOBOTA: KS CK TROSZYN - OLIMPIA ELBLĄG (13)

KOLEJNY OBCOKRAJOWIEC W KADRZE?

PIŁKA NOŻNA\\\ O polski paszport stara się Ellis Simms, napastnik angielskiego Coventry City, klubu, który występuje na co dzień w Premier League. Czy będzie to nowy reprezentant Polski?

Babcia Simmsa urodziła się w Polsce, więc płynie w nim odrobina biało-czerwonej krwi, ale procedura przyznania obywatelstwa może trwać nawet rok, a w tym czasie może się wiele zdarzyć. Chyba że w sprawę zaangażuje się prezydent Nawrocki, tyle że on ma teraz na głowie inną sprawę, bo przypomniano mu właśnie czasy sopockiego Grand Hotelu.

Jeśli jednak Simms szybko otrzyma paszport z białym orłem, to jeszcze nie znaczy, że Jan Urban powoła go do kadry. Nie jest to przecież zawodnik, o którego biją się wielkie kluby, tylko napastnik, który w obecnym sezonie na boisku zaliczył jedynie 149 minut - 117 w lidze i 32 w Pucharze Ligi Angielskiej.

Po ośmiu kolejka Coventry z zaledwie sześcioma punktami jest na spadkowym 19. miejscu w tabeli.

Fot. PAP

Nicola Zalewski (nr 21) w seniorskiej reprezentacji Polski rozegrał 40 meczów i zdobył cztery gole

CASH

Z szybkiej ścieżki przyznania obywatelstwa pięć lat temu skorzystał Matty Cash - we wrześniu złożył w Londynie dokumenty, w październiku odebrał polski paszport, a już 12 listopada zadebiutował w reprezentacji w wygranym 4:1 meczu z Andorą.

W 2022 roku Cash rozegrał cztery mecze w mistrzostwach świata - w sumie do tej pory ma na koncie 29 występów w biało-czerwonych barwach i cztery zdobyte gole.

I - co ważne - do dzisiaj jest czynnym reprezentantem, bo z tym w przeszłości różnie bywało.

OLISADEBE

Pierwszym obcokrajowcem, który wystąpił w reprezentacji Polski, był Emmanuel Olisadebe. Trener Jerzy Engel znał go z Polonii Warszawa, z którą razem w 2000 roku wywalczyli mistrzostwo Polski. No i okazało się, że Olisadebe w kadrze był strzałem w dziesiątkę, m.in. to dzięki jego ośmiu bramkom zdobytych w eliminacjach Polacy awansowali na MŚ 2002.

Na mundialu też trafił do siatki, ale reprezentacja nie wyszła z grupy.

W sumie Olisadebe w latach 2000-04 rozegrał 25 spotkań w kadrze narodowej, zdobywając 11 goli.

GUERREIRO

Brazylijczyk Roger Guerreiro w 2006 roku trafił do Legii, z którą zdobył mistrzostwo kraju oraz Puchar i Superpuchar Polski. Nic więc dziwnego, że pojawił się pomysł powtórki z Olisadebe. W 2008 roku Guerreiro dostał polskie obywatelstwo, po czym już dwa miesiące później znalazł się w kadrze na Euro 2008. Jest pierwszym piłkarzem reprezentacji Polski, który zdobył bramkę w turnieju finałowym mistrzostw Europy. W sumie wystąpił 25 razy w biało-czerwonych barwach, zdobywając cztery gole. Po powrocie do Brazylii Guerreiro przez kilka miesięcy pracował jako... kierowca UBERA.

EURO 2012

Przed mistrzostwami Europy, których współgospodarzem była Polska, ówczesny selekcjoner Franciszek Smuda szukał po Europie piłkarzy z polskimi korzeniami. W efekcie do kadry dołączyli Ludovic Obraniak, Sebastian Boenisch, Eugen Polanski i Damien Perquis. W pamięci kibiców zapisał się jedynie Obraniak (34 mecze i 6 goli), a z pozostałych szybko zrezygnowano, bo - krótko mówiąc- nie byli to wielcy piłkarze, tylko ligowi wyrobnicy.

CIONEK

Urodzony w brazylijskiej Kurytybie Thiago Cionek miał polskie korzenie, a w latach 2008-14 był zawodnikiem Jagiellonii. W kadrze zadebiutował w 2014 roku, po czym znalazł się w jej składzie na ME 2016 i MŚ 2018. W sumie zaliczył 21 meczów.

ROMANCZUK

Kolejny obcokrajowiec, który do reprezentacji Polski trafił przez Białystok, gdzie ściągnął go Cezary Kulesza, obecny prezes PZPN.

W Jagiellonii Taras Romanczuk zadebiutował 15 sierpnia 2014, zastępując urodzonego w Nowym Mieście Lubawskim Jonatana Strausa (w latach 2020-22 piłkarza Stomilu Olsztyn). Cztery lata później Ukrainiec po raz pierwszy wystąpił w reprezentacji Polski - w sumie w latach 2018-24 zagrał w niej tylko pięć razy, zdobywając jedną bramkę.

Lista ta na pewno się będzie wydłużać, bo na całym świecie dla PZPN pracuje aż 40 skautów, których zadaniem jest wyszukiwanie ciekawych piłkarzy mających polskie pochodzenie i mogących być wzmocnieniem naszej reprezentacji. Podobno to dzięki nim w kadrze grają teraz Matty Cash i Nicola Zalewski, chociaż z tym drugim było o tyle łatwiej, że chociaż urodził się we Włoszech, to nie miał włoskiego obywatelstwa, dlatego od 2017 roku występował w młodzieżowych reprezentacjach Polski.

Obyśmy tylko nie przesadzili z zagranicznym zaciągiem, co stało się na przykład w Szwajcarii, gdzie w reprezentacji ponad 70 procent piłkarzy albo ma podwójne obywatelstwo, albo zostało naturalizowanych, albo urodziło się w Szwajcarii w rodzinach imigranckich: Granit Xhaka (Albania), Xherdan Shaqiri (Albania), Ardon Jashari (Albania), Breel Embolo (Kamerun), Yvon Mvogo (Kamerun), Marvin Keller (Wielka Brytania), Manuel Akanji (Nigeria), Denis Zakaria (Demokratyczna Republika Konga), Noah Okafor (Nigeria), Dan Ndoye (Senegal), Djibril Sow (Senegal), Eray Cömert (Turcja).

Prawdziwa futbolowa Wieża Babel.

ARTUR DRYHYNYCZ

eprasa.pl 27dd5ceb02